

**ANALIZA IMPACTULUI DE REGLEMENTARE
LA PROIECTUL DE LEGE PRIVIND ACTIVITATEA METEOROLOGICĂ ȘI
HIDROLOGICĂ**

Titlul analizei impactului (poate conține titlul propunerii de act normativ):	Analiza impactului de reglementare la proiectul de Lege privind activitatea meteorologică și hidrologică
Data:	Julie 2023
Autoritatea administrației publice (autor):	Ministerul Mediului
Subdiviziunea:	
Persoana responsabilă și datele de contact:	<i>Stela Drucioc</i> Șef Direcție politici de aer și schimbări climatice, tel. 022 204 580, <i>stela.drucioc@mediu.gov.md</i>
Compartimentele analizei impactului	

I. DEFINIREA PROBLEMEI

1. Determinarea problemei care urmează a fi soluționată

Analiza Impactului (*în continuare AI*) a fost elaborată în conformitate cu prevederile Legii nr. 100/2017 cu privire la actele normative, art. 13 (Analiza impactului de reglementare) al Legii nr. 235/2006 cu privire la principiile de bază de reglementare a activității de întreprinzător și Metodologiei de analiză a impactului în procesul de fundamentare a proiectelor de acte normative, aprobată prin Hotărârea Guvernului (*în continuare HG*) nr. 23/2019.

Analizând raționamentul elaborării proiectului *Legii cu privire la activitatea meteorologică și hidrologică*, aducem în evidență următoarele probleme:

- 1) capacitatea instituțională limitată a SHS și imposibilitatea acestuia de a realiza pe deplin cerințele naționale și obligațiile internaționale privind producerea de date și servicii meteorologice și hidrologice;
- 2) satisfacerea parțială a solicitărilor utilizatorilor cu date și informații meteorologice și hidrologice condiționată de reglementarea restrânsă a acestor servicii;
- 3) lacune în reglementarea juridică a activității meteorologice și hidrologice;
- 4) răspândirea în spațiul public a datelor meteorologice și hidrologice eronate de către persoanele fizice și juridice ce desfășoară activități meteorologice și hidrologice.

2. Descrierea problemei, a persoanelor / entităților afectate cu justificarea necesității schimbării situației în baza dovezilor și datelor colectate / examinate

Potrivit Strategiei naționale de dezvoltare "Moldova 2030", populația RM este extrem de vulnerabilă la schimbările climatice, generată de dependența înaltă a economiei și comunităților rurale de sectorul agricol. Observațiile hidrometeorologice sistematice din ultimii 130 ani au permis analiza datelor climatice și publicarea acestora în monografii, anuare climatice, hidrologice și agrometeorologice.

Datele SHS stau la baza furnizării informațiilor meteo și climatice diverselor organizații, autorităților publice centrale și locale, agenților din toate ramurile economiei naționale în scopul planificării, proiectării, construcției, exploatării sistemelor energetice, transportului etc., precum și pentru cercetări științifice. Datele SHS stau la baza creării prognozelor de scurtă și lungă durată, estimării și prevenirii cataclismelor cauzate de condițiile meteo.

În RM, ca și în restul lumii, se observă o tendință a creșterii numărului de fenomene naturale hazarduoase, care cauzează prejudicii materiale, iar în unele cazuri și pierderi umane.

Impactul schimbărilor climatice a devenit tot mai pronunțat. Condițiile climatice extreme, inclusiv valurile de căldură și frig, perioadele îndelungate de secetă și inundațiile frecvente au un impact

colosal asupra ecosistemelor naturale, agrocenozelor și dezvoltării socio-economice, cât și sănătății umane.

În RM, ultimii 15 ani au fost cei mai fierbinți din perioada de observații, când temperatura medie anuală a fost de facto 12°C. Se atestă o scădere a debitelor de apă în râuri. În ultimele două decenii, volumul scurgerii naturale a apelor de suprafață din RM, atestă o micșorare până la 1,5% anual.

Potrivit Raportului Băncii Mondiale, Moldova a suferit mai multe cicluri meteorologice severe: inundații masive în 2008 și 2010 și secete extreme în 2007-2015 și 2020. Experții calculează că aceste dezastre au adus daune economiei în valoare de 1,5 mlrd USD.

- În pofida nivelului general de ariditate, Moldova este expusă unor riscuri semnificative de inundații: aproximativ 659 localități (42%) sunt afectate frecvent de inundații.
- Moldova este supusă riscului înalt de secetă și caniculă – ambele fiind condiționate de schimbările climatice din ultima perioadă. De exemplu, 7 din cei mai calzi ani din istoria Moldovei au fost înregistrați în ultimele două decenii. Seceta din anul 2007 considerată cea mai gravă din istoria țării, a afectat 80% din teritoriu și cca 135 mln oameni și a cauzat pierderi de cca 1 mlrd USD.
- Severitatea și frecvența fenomenelor meteorologice și hidrologice extreme se estimează că vor continua să crească în următorii ani în Moldova, implicând un risc sporit pentru toate sectoarele economiei, în special agricultura. În următoarele decenii se așteaptă că randamentele agronomice vor scădea cu 25% în regiunile centrale și de sud ale țării.

Un aspect deosebit de important în procesul de atenuare și adaptare la schimbările climatice îl constituie cadrul legal eficient în domeniul gestionării activității meteorologice și hidrologice.

Reglementarea detaliată și clară a raporturilor juridice ce apar în procesul desfășurării activității meteorologice și hidrologice precum și stabilirea certă a obligațiilor și drepturilor subiecților activității meteorologice și hidrologice în conformitate cu recomandările Organizației Meteorologice Mondiale (*în continuare OMM*) reprezintă un pas crucial în procesul de prevenire a fenomenelor meteorologice periculoase provocate inclusiv de schimbările climatice.

RM a aderat la OMM (agenție interguvernamentală specializată a Națiunilor Unite, fondată în 1947) prin Hotărârea Parlamentului (*în continuare HP*) nr. 210/1994, asumându-și pe deplin respectarea angajamentelor transpuse prin rezoluțiile și directivele congreselor ordinare și extraordinare ale OMM. Conform art.3 din Convenția OMM, nr.100/1947, în vigoare pentru RM din 21.12.1994, membri ai OMM pot deveni membrii Națiunilor Unite, care au un Serviciu Meteorologic Național.

Art.8 din Convenție prevede, că membrii OMM trebuie să depună toate eforturile pentru realizarea deciziilor Congreselor OMM care este organul suprem al organizației și se compune din delegați, reprezentând membri. Fiecare membru desemnează pe unul din delegații săi, care trebuie să fie Directorul serviciului meteorologic și hidrologic, ca delegat principal.

Lipsa prevederilor legale compatibile cu deciziile și rezoluțiile OMM transpuse la nivel național și a standardelor din domeniul meteorologic și hidrologic, afectează în mod vădit eficiența desfășurării activității SHS.

Necesitatea elaborării proiectului de Lege cu privire la activitatea meteorologică și hidrologică decurge din lipsa prevederilor trasate de OMM care ghidează și facilitează activitatea SHS la nivel național. Elaborarea unei legi noi, ajustate cerințelor internaționale este specificată ca activitate prioritară în mai multe studii și rapoarte efectuate de către partenerii de dezvoltare (PNUD, OMM):

- Raport de analiză funcțională a Aparatului administrativ al SHS (2020);
- Raport final privind îmbunătățirea rețelei de observare meteorologică și a capacităților operaționale instituționale de a furniza servicii climatice orientate către utilizator (2021);

- Raport pentru îmbunătățirea rețelei de observare hidrologică și a capacităților operaționale instituționale pentru furnizarea de servicii climatice orientate către utilizator (2021).

Astfel, au fost identificate următoarele probleme:

1) Capacitatea instituțională limitată a SHS și imposibilitatea acestuia de a realiza pe deplin cerințele naționale și obligațiile internaționale privind producerea de date și servicii meteorologice și hidrologice.

De-a lungul anilor competențele, structura și efectivul limită ale SHS au suportat multiple modificări. Inițial, prin HG nr. 401/2003, SHS enumera 414 unități. Ulterior, prin HG nr.1418/2007, nr. 915/2010, nr. 130/2013, nr. 349/2014, nr. 882/2014 și nr. 549/2018, efectivul-limită al SHS a fost redus la 276 unități de personal. Este de menționat faptul că odată cu aprobarea HG nr.549/2018 cu privire la crearea AM, 77 unități de personal ale SHS, au fost transmise AM. În consecință, SHS de-a lungul anilor, prin modificările operate în 6 HG a pierdut 138 unități, a treia parte din numărul de personal stabilit inițial prin HG nr.401/2003, iar numărul funcțiilor de conducere s-au redus de la 41 în 2003 până la 33 în 2019. Acest fapt a contribuit la excluderea din structura și organigrama SHS a câtorva subdiviziuni în întregime, fără a adopta modificările de rigoare, potrivit pct.3 din HG nr.401/2003, la structura internă, statele de personal, schema de încadrare și organigrama, măsuri inerente punerii în aplicare a acestor hotărâri.

Odată cu reformarea Guvernului prin adoptarea Legii nr.136/2017 cu privire la Guvern, HP RM nr.189/2017 pentru aprobarea listei ministerelor (în vigoare la 21.07.2017), SHS a trecut în subordinea Ministerului Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului, având statut de instituție publică, autonomie decizională și drepturi instituționale conferite prin Legea nr.1536/1998, în coroborare cu Legea nr. 98/2012 privind administrația publică centrală de specialitate (art.15 din Lege).

Un impact major asupra structurii organizatorice a SHS le-au avut și reformele sistemului de salarizare, realizate în anul 2017-2018, odată cu intrarea în vigoare a Legii nr.270/2018 privind sistemul unitar de salarizare.

Pe parcursul implementării hotărârilor vizate, modificările în organigrama SHS au fost operate de către conducerea acestuia unilateral, prin ajustarea organigramei la schema de încadrare aprobată de MM și ulterior de către MADRM, acțiuni menite să asigure continuitatea funcțională a SHS în corespundere cu atribuțiile sale funcționale, prin redistribuirea rezonabilă a angajaților în structurile subordonate, ajustate necesităților organizatorice și conformarea noilor realități normative.

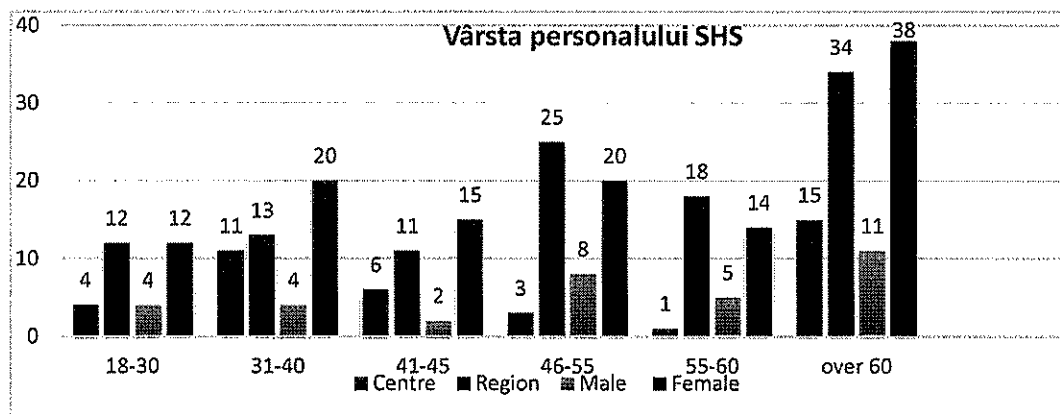
Cu toate acestea, contrar pct.3 din HP nr.189/2017, Guvernul nu a reorganizat, în termen de 3 luni, structura organelor centrale de specialitate ale administrației publice conform prevederilor prezentei hotărâri, lăsând incert rolul și locul SHS în lista autorităților publice.

Menționăm că, atribuțiile exercitate de către SHS sporesc importanța strategică a instituției în sistemul autorităților administrației publice, fiind unica autoritate care elaborează prognoze și avertizări privind fenomenele hidrometeorologice periculoase (art.-le 9, 13, 14 din Legea nr.1536/1998) și, prin urmare, distinge SHS din categoria celorlalte persoane juridice cu capacități de elaborare a prognozelor meteo.

Lipsa unei reforme instituționale definitive la nivel național s-a soldat cu incertitudinea creată privind statutul SHS. Din aceste considerente, în prezent, SHS nu are capacitatea financiară și umană de a îndeplini pe deplin obligațiile internaționale și necesitățile și cerințele naționale pentru producerea de date și servicii, nici să investească în mod adecvat în dezvoltarea lor pentru a atinge nivelul Serviciilor Hidrometeorologice Europene. Dimpotrivă, reformele săvârșite la nivel național în perioada ultimilor ani a înrăutățit situația în acest sens.

Pe lângă înregistrarea reducerii de personal drept rezultat al reformei instituționale, SHS duce lipsă de numărul necesar de personal competent. SHS dispune de peste 150 de angajați, inclusiv departamente centrale și unități regionale pentru îndeplinirea sarcinilor sale. Vârsta personalului SHS este prezentat în figura nr. 1.

Figura nr. 1 : Vârsta personalului SHS

Din datele tabelului, se poate concluziona că vârsta majorității personalului este de peste 45 de ani, dintre care 49 de angajați au vârsta de peste 60 de ani. Numărul angajaților sub 30 de ani este de 16 persoane, ceea ce constituie aproximativ 10% din numărul total și doar 4 dintre ei sunt angajați în cadrul direcțiilor centrale. Pe de altă parte, în unitățile regionale numărul personalului vârstnic este mai mare decât în direcțiile centrale, angajații cu vârsta de peste 45 de ani constituind 64% din numărul total, dintre care 34 de angajați cu vârsta de peste 60 de ani. Depășirea vârstei medii a celor ce activează în cadrul instituției, fără ca rândurile specialiștilor să fie suplinite cu tineri, este generat inclusiv din cauza factorului de salarizare insuficient, ce lipsește SHS de atractivitate pentru potențialii angajați tineri. Prin urmare, ținând cont de condițiile create și salariul modest, în cadrul SHS activează preponderent persoane vârstnice cu potențial și capacitate mai redusă.

Astfel, dacă e să facem o analiză comparativă a salariului mediu pe țară cu salariul mediu al SHS, observăm că pe parcursul anilor 2015-2020, salariul mediu pe instituție a fost mai mic cu cel puțin 1000,00 lei față de salariul mediu pe economie stabilit.

Tabelul nr. 1: Salariul mediu al personalului SHS

Anul	Salariu mediu pe economie	HG privind aprobarea cuantumului salariului mediu lunar pe economie, prognozat	Salariu mediu SHS
2015	4500,00	Nr.974 din 04.12.14	3330,00
2016	5050,00	Nr.879 din 23.12.15	3365,00
2017	5600,00	Nr.1233 din 09.11.2016	3496,00
2018	6150,00	Nr.54 din 17.01.2018	3960,00
2019	6975,00	Nr.21 din 18.01.2019	5054,00
2020	7953,00	Nr.678 din 12.12.19	5464,00 (media 5 luni)

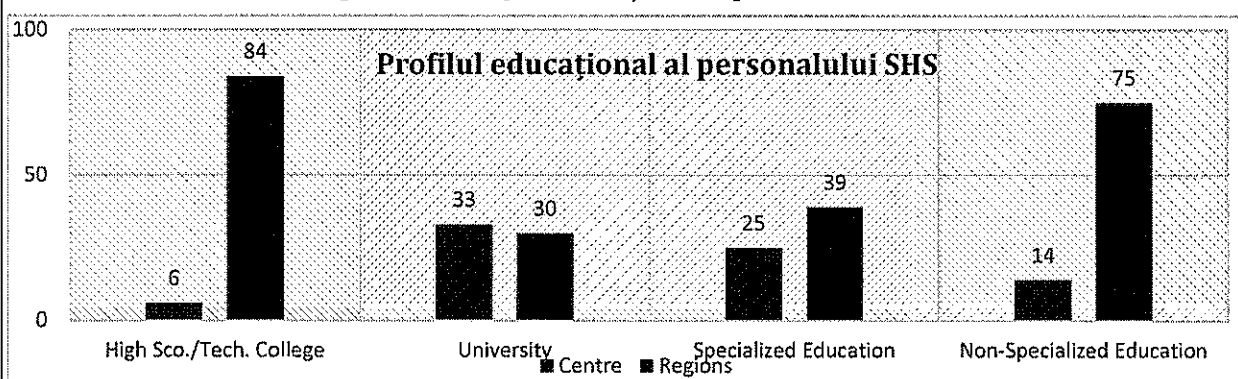
Lipsa cadrelor de personal la rândul său are un impact nefavorabil direct asupra îndeplinirii eficiente a atribuțiilor consfințite de lege și indirect asupra prognozei și prevenirii consecințelor nefaste provocate de schimbările climatice.

Este evident că pentru implementarea de noi proiecte, pentru managementul unei infrastructuri tehnice avansate precum și în vederea asigurării sustenabilității serviciilor SHS este necesar de personal înalt calificat și de generație tânără pentru desfășurarea tuturor activităților și sarcinilor, în special pentru pregătirea prognozei meteo și funcționarea corespunzătoare și întreținerea rețelei de observare. Abordările internaționale privind salarizarea personalului Instituțiilor Hidrometeorologice diferă substanțial de cele aplicabile în RM. Astfel, spre exemplu:

- **în Georgia**, Guvernul investește în dezvoltarea capacităților Departamentului Hidrometeorologic Georgian, care este principalul furnizor de servicii tip prognoze și avertizări meteorologice, dar și hidrologice. Bugetul total și cheltuielile de funcționare pentru 2018 au fost de 1,48 milioane USD, din care cheltuielile de personal (cca 200 angajați) au fost de aproximativ 895.000 USD;
- **în Finlanda**, venitul de bază al SHS în 2019 a fost din două surse principale: din bugetul de stat (49,8 milioane EUR) și din venituri încasate pentru prestarea serviciilor (31,5 milioane EUR). În ceea ce privește veniturile din serviciile comerciale pentru sectorul public și privat, acestea au constituit cca 40%. Pentru anul 2019 cheltuielile au fost de 81,3 milioane de euro, dintre care costul salariului a fost de 50,5%, iar costurile operaționale - de 42,7%.

Lipsa de personal este generată de asemenea de lipsa instituțiilor de învățământ superior din Moldova pentru specialiști în meteorologie.

Figura nr. 2: Profilul educațional al personalului SHS

Din informațiile disponibile privind pregătirea personalului se poate concluziona că 63 de angajați din 153 de angajați au studii superioare (învățământ universitar și postuniversitar). Restul 90 de angajați au studii medii, 6 la unitățile centrale și 84 la unitățile regionale.

50% din personalul SHS are studii speciale în domeniul hidrometeorologiei (sau în domenii adiacente) în timp ce 50% nu au studii de specialitate. În Direcțiile Centrale (Prognoză Meteo, Monitorizare Agrometeorologică, Meteorologie și Climatologie), 63% din personal au studii speciale în domeniul hidrometeorologiei, iar 37% din personal nu are studii speciale. În unitățile regionale, care sunt responsabile cu funcționarea rețelei de observare și efectuarea observațiilor, 34% din personal au studii speciale, iar 66% nu au studii speciale.

Mai mult ca atât, majoritatea angajaților cu studii superioare în domeniul meteorologiei sunt vârstnici, care și-au făcut studiile în fosta Uniune Sovietică. În urmă cu ceva timp, Universitatea de Stat din Moldova a aplicat un program de studii pentru pregătirea specialiștilor în domeniul meteorologiei, însă acest program a fost închis după scurt timp. Din păcate, SHS a reușit să angajeze doar câțiva dintre absolvenții acestui program din cauza salariilor mici la SHS. Deși activitățile de educație și formare trebuie să fie concentrate pe subiecte precum meteorologia, prognoză meteo, agricultură și meteorologie aeronautică, climă și predicție climatică, prevenirea dezastrelor, mediu, hidrologie, instrumente (inclusiv teledetecție prin satelit și in situ) și observații, este de remarcat faptul că la ora actuală funcțiile vacante în meteorologie pot fi acoperite doar de către absolvenții facultăților de geografie și agricultură din Moldova.

Instruirea și formarea angajaților sunt importante nu doar în aspecte tehnice de întreținere a echipamentelor, ci și în domeniul de specialitate și lucrul de a procesa datele de clima, hidrologice și de mediu pentru obținerea prognozelor corecte.

De asemenea, formarea profesională este necesară pentru a îmbunătăți capacitățile în efectuarea de

cercetări țintite pentru: îmbunătățirea serviciilor; planificare și management instituțional; comunicare și relații publice, precum și alte funcții administrative. În prezent, instruirea personalului este asigurată de către SHS prin desfășurarea instruirilor sau accesarea trainingurilor internaționale oferite de către OMM, ceea ce generează costuri adiționale.

Luând în considerare situația existentă și viitorul SHS, va fi necesar următorul personal la angajare:

- ingineri și tehnicieni pentru structurile de operare și întreținere a rețelei de observare;
- experți în centrele regionale pentru efectuarea de observații;
- experți în elaborarea prognozelor;
- meteorologi, sinoptici, etc.;
- experți TIC pentru managementul sistemelor TIC.

Serviciile naționale de meteorologie, așa cum sunt recunoscute de OMM, reprezintă o parte fundamentală a infrastructurii naționale și joacă un rol important în sprijinirea activității guvernului. Infrastructură inadecvată și resurse umane limitate sunt printre factorii care le limitează capacitatea de a profita de progresele științei și tehnologiei pentru a-și îmbunătăți serviciile.

2) Satisfacerea parțială a solicitărilor utilizatorilor cu date și informații meteorologice, condiționată de reglementarea restrânsă a acestor servicii;

Eficiența serviciilor meteorologice furnizate de SHS, fie de către alți producători de date și informații meteorologice, depinde în mare măsură de gradul de satisfacere a cerințelor utilizatorilor de date și informații meteorologice și de amploarea beneficiilor obținute de către utilizatori din serviciile în cauză. Pentru a se asigura că utilizatorilor le sunt furnizate servicii meteorologice eficiente și adecvate, este nevoie de implicare activă și durabilă atât a producătorilor de date și informații meteorologice cât și a beneficiarilor acestor servicii.

Utilizarea publică și privată a datelor meteorologice este strict necesară în diverse sectoare, cum ar fi: agricultură, irigații și securitate alimentară; adaptarea la schimbările climatice; construcție; educație (școli); răspuns de urgență / protecție civilă; energie; managementul mediului și ecosistemul; servicii; pescuit; industria forestieră; asigurări; sănătate; utilizarea și planificarea terenului; mass-media; alimentarea cu apă municipală, cooperarea regională și internațională; cercetare și dezvoltare; transport, navigație; turism; managementul resurselor de apă; managementul bazinelor hidrografice; generarea energiei din surse regenerabile.

Modificările climatice, tehnologice și social-economice produse în lume și inclusiv în RM generează necesitatea reglementării unor servicii noi prestate de către SHS. Ținând cont de faptul că fenomenul schimbărilor climatice s-a făcut tot mai simțitor în perioada ultimilor ani, serviciile și atribuțiile furnizate de către autoritățile meteorologice internaționale sunt într-o continuă dezvoltare și modernizare. În ceea ce privește RM, la fel se atestă o necesitate sporită de a diversifica tipurile de servicii prestate de către SHS și de a le completa cu unele noi, astfel încât să corespundă cerințelor de piață și schimbărilor sociale și de mediu. S-a remarcat faptul că există o gamă foarte mare de beneficiari ai serviciilor meteorologice, cum ar fi instituțiile publice, mediul de afaceri, mediul academic, ONG-urile, mass-media, persoanele fizice și organizațiile internaționale care solicită date climatologice, hidrologice, meteorologice, produse și servicii de la SHS.

Experiența statelor străine denotă o gamă largă de servicii ce sunt prestate de către autoritățile meteorologice și au un impact pozitiv în procesul de prevenire și atenuare a fenomenelor naturale dezastruoase provocate drept urmare a schimbărilor climatice și care, din păcate, nu sunt reglementate la nivel național, iar în lipsa unui cadru legal nu pot fi prestate de către SHS. Un exemplu în acest sens îl servește predicțiile climatice de lungă durată. Potrivit studiilor și evaluărilor anterioare, s-a constatat că predicțiile climatice sunt disponibile pentru perioade de o lună, un sezon, dar nu și pentru

perioade pe termen lung de 10, 30 sau 50 de ani. În plus, Serviciul hidrometeorologic nu realizează analize climatice și predicții sectoriale. De asemenea, s-a remarcat faptul că rapoartele de evaluare și orientările pentru adaptarea la schimbările climatice pentru diferite sectoare nu sunt disponibile.

Diversificarea serviciilor meteorologice va contribui la reducerea în mod semnificativ a impactului fenomenelor hidrometeorologice periculoase care provoacă pierderi mari de vieți și proprietăți în întreaga lume.

3) Lacune în reglementarea juridică a activității meteorologice și hidrologice;

Lipsa unei (unor) norme juridice într-o anumită lege (în cazul vizat-Legea nr. 1536/1998), pentru a reglementa anumite relații, situații, este calificată ca o lacună în reglementarea juridică. Lacunele în reglementarea juridică a activității meteorologice și hidrologice este o problemă care negativ se răsfrânge asupra eficacității normelor în vigoare, frânează aplicarea lor, și în cele din urmă stopează mișcarea progresivă a raporturilor juridice create în procesul de desfășurarea a activității meteorologice și hidrologice.

Analiza comparativă a structurii și obiectului de reglementare a Legii nr. 1536/1998 cu cerințele standardelor internaționale și anume cu modelul Legii privind activitatea meteorologică propus de către OMM, (vezi tabelul nr. 2), ne permite să conturăm faptul că, Legea nr. 1536/1998 încorporează un număr restrâns de norme legale, iar conținutul capitolelor poartă un caracter superficial și nu reglementează un șir de aspecte importante ce vizează activitatea meteorologică și hidrologică, cum ar fi:

- 3) drepturile și responsabilitățile generale ale producătorilor de date și informații meteorologice;
- 4) drepturile și responsabilitățile utilizatorilor de date și informații meteorologice;
- 5) competența autorităților centrale și locale în domeniul desfășurării activității meteorologice;
- 6) cerințele legale privind prognozele și avertizările (durata prognozelor și avertizărilor; obiectul buletinelor de prognoză și avertizare);
- 7) condițiile de instalare și strămutare al stațiilor/posturilor meteorologice;
- 8) procedura de delimitare a zonelor de protecție a stațiilor/posturilor meteorologice, etc.

Tabelul nr. 2:

Modelul Legii privind activitatea hidrometeorologică propus de către Organizația Mondială Meteorologică

Capitolul I. Aspecte Generale

Art.1 - Concepte de bază.

Art.2- Obiective și scop.

Art.3- Legislația privind activitățile hidrometeorologice.

Art.4- Principiile activităților hidrometeorologice.

Art.5- Activitățile hidrometeorologice.

Art.6- Producători și utilizatori de informații privind starea și poluarea mediului.

Art.7- Drepturile și responsabilitățile utilizatorilor de informații privind starea și poluarea mediului.

Art.8- Drepturile și responsabilitățile producătorilor de informații privind starea și poluarea mediului.

Art.9- Drepturile și responsabilitățile cetățenilor, asociațiilor obștești și altor organizații privind hidrometeorologia.

Art.10- Subiectele activității hidrometeorologice și utilizarea prevăzută a rezultatelor acesteia.

Capitolul II: Reglementarea de Stat și gestionarea activității Hidrometeorologice

- Art.11-* Reglementarea de stat a activităților hidrometeorologice.
Art.12- Managementul de Stat al activităților hidrometeorologice.
Art.13- Competența Guvernului în ceea ce privește activitățile hidrometeorologice.
Art.14- Competența Ministerului Mediului în ceea ce privește activitățile hidrometeorologice.
Art.15- Structura Serviciului Hidrometeorologic Național.
Art.16- Personalul Serviciului Hidrometeorologic Național.
Art.17- Competența autorităților de stat în domeniul hidrometeorologiei.
Art.18- Sistemul Hidrometeorologic Național.

Capitolul III.

Procedura de bază pentru activitățile Hidrometeorologice

- Art.19-* Dreptul de a desfășura activități hidrometeorologice.
Art.20- Forme organizatorice și tipuri de activități hidrometeorologice.
Art.21- Activitățile Serviciului Hidrometeorologic Național în meteorologie.
Art.22- Activitățile Serviciului Hidrometeorologic Național în hidrologie.
Art.23- Activitățile Serviciului Hidrometeorologic Național în observarea și controlul poluării mediului.
Art.24- Tipuri speciale de activități hidrometeorologice.
Art.25- Activități hidrometeorologice în circumstanțe speciale.
Art.26- Activități hidrometeorologice pentru forțele armate.
Art.27- Monitorizarea stării și a poluării mediului.
Art.28- Cerințe privind activitățile hidrometeorologice și prezentarea rezultatelor.
Art.29- Organizarea rețelei de observații hidrometeorologice și protecția acesteia.
Art.30- Plăți în domeniul activităților hidrometeorologice.

Capitolul IV

Informații privind starea și poluarea mediul înconjurător

- Art.31-* Informații privind starea și poluarea mediului.
Art.32- Condiții de distribuire a informațiilor privind starea și poluarea mediului.
Art.33- Certificarea originii informațiilor privind starea și poluarea mediului.
Art.34- Fondul Național de date privind starea și poluarea mediului.

Capitolul V

Dispoziții privind activitățile Hidrometeorologice

- Art.35-* Finanțarea activității hidrometeorologice.
Art.36- Investiții în activități hidrometeorologice.
Art.37- Furnizarea de materiale și tehnologii pentru activități hidrometeorologice;

Capitolul VI

Soluționarea litigiilor și responsabilitatea pentru încălcarea legislației în activitatea hidrometeorologică

- Art.38-* Soluționarea litigiilor dintre participanții la activitățile hidrometeorologice.
Art.39- Răspunderea în domeniul activităților hidrometeorologice.
Art.40- Responsabilitatea pentru provocarea daunelor materiale..

Capitolul VII

Cooperarea internațională în activitățile Hidrometeorologice

- Art.41-* Sistemul Hidrometeorologic național și rețeaua hidrometeorologică internațională.

Art.42- Organisme hidrometeorologice internaționale.

Art.43- Temeiul juridic al cooperării internaționale în activitățile hidrometeorologice.

Art.44- Corelarea legislației naționale cu acordurile internaționale privind activitățile hidrometeorologice.

Sursa: OMM Ghidul privind Serviciile meteorologice și hidrometeorologice naționale pentru dezvoltare durabilă, Anexa nr. 3

Astfel, spre exemplu, reglementarea superficială a aspectelor ce vizează condițiile de instalare și protecție al stațiilor de observații, creează în practică situații în care funcționalitatea acestor stații este redusă la minim. Dat fiind faptul că funcționarea stațiilor de observație este și poate fi afectată de activitățile desfășurate de către terțe persoane în nemijlocita vecinătate a stațiilor meteorologice și hidrologice, este necesar de a stabili cadrul legislativ în vederea reglementării condițiilor de instalare, verificare, și management al stațiilor de observație.

Astfel, construcția sau instalarea unor rețele suplimentare de stații meteorologice și/sau hidrologice ar trebui condiționată de respectarea unor cerințe privind aspectele tehnice cu privire la amplasamentul stației de observare, cerințelor privind programul de măsurare și observare a datelor meteorologice și hidrologice și nu în ultimul rând modul de transmitere a informațiilor și datelor meteorologice și hidrologice către SHS. Proiectul de lege privind activitatea meteorologică și hidrologică propus ține cont de structura și conținutul modelului Legii privind activitatea meteorologică propus de către OMM.

5) Răspândirea în spațiul public a datelor meteorologice și hidrologice eronate de către persoanele fizice și juridice ce desfășoară activități meteorologice și hidrologice.

Mulți operatori privați nu cunosc, nu pot sau nu doresc să se conformeze cerințelor de calitate a datelor meteorologice și hidrologice stabilite de OMM, care sunt adesea considerate prea stricte sau prea costisitoare. Aceste cerințe vizează:

- 9) caracteristicile amplasamentului pentru stație/post meteorologic și hidrologic în conformitate cu cerințele OMM;
- 10) aparatele și instrumentele de măsurare utilizate de către producătorul de date meteorologice și hidrologice calibrate;
- 11) zonele de protecție, necesare a fi asigurate și respectate în vederea asigurării valabilității datelor meteorologice și hidrologice. Lipsa zonelor de protecție a stației/postului implică anumite riscuri în special riscul ca datele colectate să fie periclitare și nefiababile prin desfășurarea unor activități de către persoane terțe în nemijlocita apropiere de aceste stații.
- 12) metodologiile aplicate de măsurare, colectare și prelucrare a datelor meteorologice și hidrologice.

Nerespectarea cerințelor privind deschiderea posturilor și stațiilor meteorologice private, privind desfășurarea activității meteorologice și hidrologice, afectează în mod direct calitatea datelor meteorologice și hidrologice. Ca urmare, în majoritatea cazurilor, calitatea reală a observațiilor colectate de către persoanele fizice/juridice ce desfășoară activități meteorologice și hidrologice rămâne în mare parte necunoscută.

Pe de altă parte, există agenți economici și întreprinzători individuali care operează sisteme ajustate la standardele în vigoare și oferă date de observație meteorologice și hidrologice de înaltă calitate, care pot și merită a fi puse în circuitul public și diseminate pentru utilizatorii de date și informații meteorologice. Însă acești agenți economici nu sunt cunoscuți de către public.

Lipsa unui mecanism de evidență a producătorilor de date meteorologice și hidrologice fiabile și veridice, de coordonare a procedurii de amplasare/deschidere a stației/postului meteorologic și

hidrologic de către persoane fizice și juridice a generat un set de probleme dintre care menționăm:

- 13) răspândirea în spațiul public a unor date meteorologice eronate, inclusiv prin intermediul posturilor de radio și TV;
- 14) imposibilitatea completării Fondului Național de Date Hidrometeorologice prin inserarea datelor obținute în urma măsurărilor și observațiilor meteorologice și hidrologice efectuate de către persoane fizice și juridice, deoarece nu se cunoaște cu certitudine calitatea și veridicitatea acestor date;
- 15) imposibilitatea garantării veridicității datelor meteorologice și hidrologice obținute de către persoanele fizice și juridice în procesul de desfășurare a activității meteorologice și hidrologice.

3. Cauzele care au dus la apariția problemei

Cauzele care au generat problemele enunțate la pct. 1 lit. b) sunt:

- imperfecțiunea Legii nr. 1536/1998 din punct de vedere a respectării tehnicii legislative prevăzute în Legea nr. 100/2017;
- schimbările social-economice produse la nivel național cât și internațional;
- reformele instituționale nedefinitivate realizate în perioada anilor 2017-2018;
- gradul scăzut de cooperare dintre SHS și alți producători ai informațiilor meteorologice și hidrologice;
- lipsa cadrelor de personal calificat la desfășurarea activităților hidrometeorologice;
- conștientizarea redusă la nivel național a importanței rolului SHS și a atribuțiilor acestora;
- lipsa programelor de învățământ universitare și post-universitare în domeniul meteorologiei, ceea ce la rândul său generează lipsa cadrelor de personal calificat;
- incertitudinea privind procedura și autoritatea responsabilă de determinarea zonelor de protecție a posturilor/stațiilor hidrometeorologice;
- existența golurilor în acoperirea spațială a rețelei de observare la analiza datelor meteorologice în conformitate cu recomandările OMM;
- nealocarea /sau alocarea mijloacelor financiare insuficiente pentru dezvoltarea domeniului de observații hidrometeorologice;
- lipsa informațiilor reale privind numărul de stații și posturi meteorologice deținute de persoanele fizice și juridice și amplasarea acestora pe teritoriul Republicii Moldova;
- lacună în cadrul legislativ cu privire la predicțiile climatice și problemele legate de schimbările climatice, SHS nefiind investită cu asemenea atribuții;
- nu este asigurată densitatea necesară a stațiilor din rețeaua de observare pentru pregătirea prognozelor și avetizărilor;
- conștientizarea redusă a beneficiilor utilizării și fiabilității previziunilor și avertismentelor în rândul comunității și al factorilor de decizie.

4. Descrierea evoluției problemei, perspectivele acesteia fără intervenție

1) Evoluția problemei

Conform cercetărilor științifice, 90% din toate dezastrele naturale sunt legate de vreme, climă și apă. Statisticile din ultimele decenii arată, că numărul total de dezastre naturale, inclusiv cele meteorologice, tind să crească atât în intensitate, cât și în frecvență.

În ultimele două decenii, incidența și impactul secetei a crescut în mod simțitor, înscriindu-se în tendințele de scară regională și globală.

Din cele 38 de episoade de secetă sezonieră oficial constatate în RM începând cu anul 1945, 13 episoade revin perioadei de după anul 2000, iar 9 din acestea au avut un asemenea grad de cuprindere teritorială încât au fost catalogate ca fiind catastrofale¹.

Frecvența medie a secetelor constituie 1-2 episoade pe parcursul unui deceniu în regiunea de nord, 2-3 – în regiunea centrală și 5-6 – în regiunea de sud.²

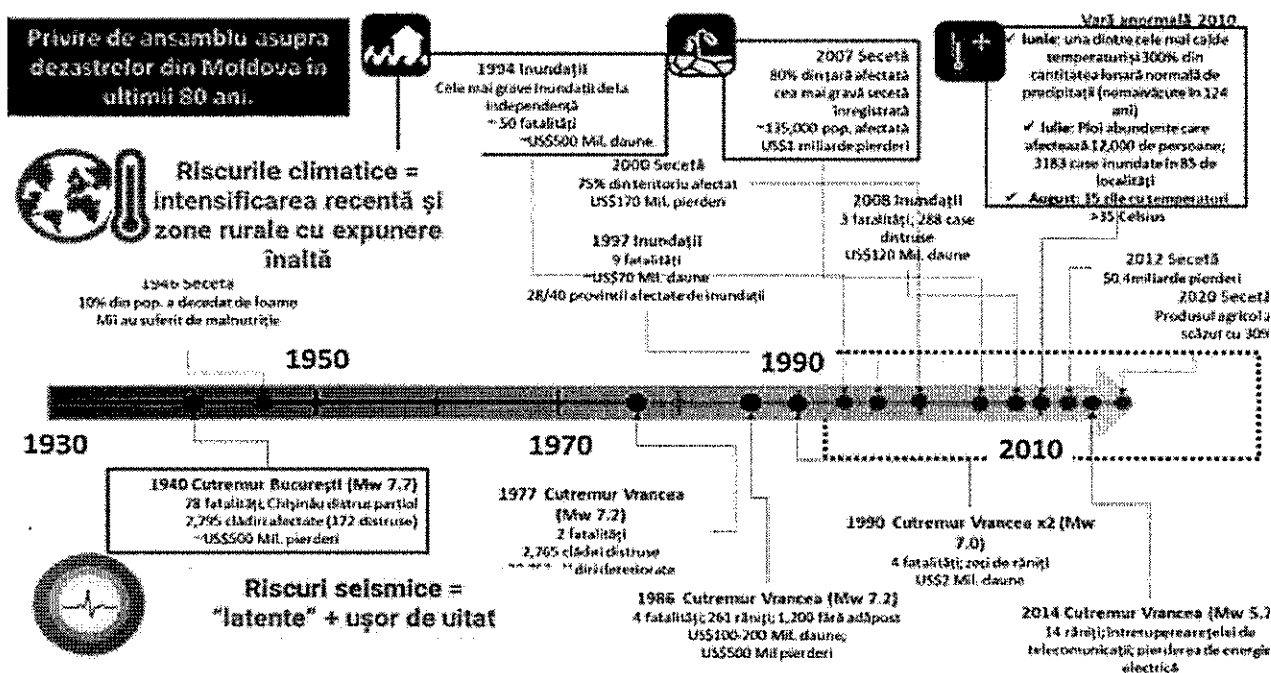
Consecința cea mai directă a climei mai aride care se prefigurează în următoarele decenii va fi reducerea productivității culturilor agricole – inclusiv a grâului, porumbului, strugurilor, legumelor, culturilor tehnice și furajere, cu un gradient nord-sud pronunțat în magnitudinea impactului.

Analizele statistice arată că pierderea de vieți și bunuri cauzată de fenomenele hidrometeorologice periculoase a crescut în ultimele decenii.

De asemenea, se raportează că frecvența și severitatea condițiilor meteorologice, climatice și legate de apă care cauzează dezastre au crescut din cauza schimbărilor climatice.

În Republica Moldova schimbările climatice au un impact major asupra mai multor sectoare socio-economice, asupra bunăstării populației și asupra sănătății, provocând o creștere a frecvenței evenimentelor extreme, cum ar fi secetele și inundațiile majore, precum și distribuția inegală a precipitațiilor pe tot parcursul anului.

Figura 1: Orar al principalelor dezastre și evenimente climatice din Moldova

Sursa: Consolidarea managementului riscului de dezastre și a rezilienței climatice în Moldova. Banca Mondială (2020)

În 2020, Moldova a fost lovită de unul dintre cele mai severe episoade de secetă din ultimele două decenii, care a provocat o scădere cu aproape 30 % a producției agricole, cu efecte semnificative asupra întregii economii a Moldovei. Alte evenimente de pericol natural, precum cutremurele și inundațiile, ar putea avea și ele un impact semnificativ asupra traiectoriei de dezvoltare a Moldovei și ar putea afecta în mod disproporționat grupele de populație sărace și cu venituri vulnerabile. Se preconizează că schimbările climatice vor intensifica și mai mult severitatea și impactul pericolelor hidrometeorologice în Moldova.³

¹ Svetlana Starchenko, Agrometeorological Monitoring Center of the State Hydrometeorological Service of the Republic of Moldova, „Agrometeorological Service of Moldova. Assessment of Droughts”, presentation delivered on 2017, Budapest, http://www.met.hu/doc/tendevzenyek/WMO_EUMETSAT_2017/moldova.pdf.

² Strategia națională de dezvoltare „Moldova 2030” aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. 1083/2018 https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=121920&lang=ro.

³ The World Bank. Notă specială: Vulnerabilitatea Moldovei în fața dezastrelor naturale și a riscurilor climatice.

Pentru a reacționa la timp, a lua decizii în cunoștință de cauză și a preveni impactul, este necesară monitorizarea și analiza condițiilor meteorologice, hidrologice și climatice. Aceasta include elaborarea prognozelor pentru orele și zilele următoare, precum și a perspectivelor meteo săptămânale, lunare, sezoniere și anuale, interpretarea și implementarea acestora în gestionarea resurselor de apă, agricultură, producția de energie, etc.

În condițiile actuale, furnizarea limitată de date și informații hidrometeorologice pentru diferite sectoare socio-economice și capacitatea SHS de analiză și prognoză sunt insuficiente. Aceasta la rândul său are un impact negativ asupra siguranței populației și sectoarelor sensibile la fenomenele hidrometeorologice precum agricultura, care are nevoie de acces permanent la informații exhaustive necesare pentru a răspunde la astfel de evenimente.

2) Posibilele consecințe în cazul în care nici o acțiune nu va fi întreprinsă

În cazul în care, nu va fi întreprinsă nici o acțiune în sensul ajustării cadrului normativ național la standardele internaționale în domeniul activității meteorologice și hidrologice, se va înregistra:

- descreșterea continuă a cadrelor de personal și respectiv a capacității SHS;
- sporirea pierderilor cauzate de fenomenele meteorologice și hidrologice periculoase și a impactului negativ generat de schimbările climatice asupra sectoarelor socio-economice;
- majorarea cheltuielilor statului pentru compensarea și remedierea acestor pierderi;
- sinergie defectuoasă dintre activitatea de meteorologie aplicabilă la nivel național cu standardele internaționale în acest domeniu;
- slăbirea capacității administrative generată de incertitudinea statutului SHS;
- dificultatea accesării de fonduri pentru dezvoltarea serviciilor meteorologice și hidrologice calitative, necesare societății;
- difuzarea unor date și informații meteorologice și hidrologice neveridice/eronate publicului larg de către persoanele fizice sau juridice ce desfășoară o activitate meteorologică și hidrologică;
- majorarea cheltuielilor statului pentru extinderea rețelei naționale de observații meteorologice și hidrologice.

5. Descrierea cadrului juridic actual aplicabil raporturilor analizate și identificarea curenților prevederilor normative în vigoare

1) Documentele de politici și reglementările existente care condiționează intervenția statului:

- *Legea nr. 112/2014 pentru ratificarea Acordului de Asociere între RM, pe de o parte, și Uniunea Europeană și Comunitatea Europeană a Energiei Atomice (în continuare UE) și statele membre ale acestora, pe de altă parte, stabilește la compartimentul „Politicilor Climatice”, art. 92, că părțile își dezvoltă și își consolidează cooperarea în vederea combaterii schimbărilor climatice. Cooperarea se desfășoară ținând seama de interesele părților, pe baza egalității și a beneficiilor reciproce, precum și de interdependența existentă între angajamentele bilaterale și multilaterale în acest domeniu, încurajând luarea de măsuri la nivel național, regional și internațional, inclusiv în domeniile ce țin de atenuarea și adaptarea la schimbările climatice.*
- *Strategia națională de dezvoltare „Moldova 2030”, aprobată prin HG nr.1083/2018 - document de viziune strategică, care indică direcția de dezvoltare a țării și a societății ce trebuie urmată în următorul deceniu, avînd la bază principiul ciclului de viață al omului, drepturile și calitatea vieții și include 4 piloni ai dezvoltării durabile, cu 10 obiective pe termen lung.*
- *Planul de acțiuni al Guvernului 2022-2023, care stabilește drept obiectiv de consolidare a cadrului normativ în domeniul schimbărilor climatice, care va fi realizat prin acțiunea de elaborare*

și aprobare a proiectului de lege cu privire la activitatea hidrometeorologică în vederea armonizării cadrului legal național și alinierii acestuia la standardele și recomandările Organizației Meteorologice Mondiale, inclusiv integrării serviciilor hidrometeorologice și climatice;

2) Actele normative ce reglementează activitatea hidrometeorologică

Cadrul normativ în domeniul activității hidrometeorologice actualmente conține mai multe deficiențe care împiedică aplicarea clară, coerentă și uniformă a prevederilor legale. Astfel, sunt identificate disproporționalități și lacune de reglementare, inclusiv conflicte de norme. Reieșind din problemele descrise la pct. 1 lit. b) din prezentul AIR, apărute în procesul de aplicare a Legii nr. 1536/1998, a fost examinată legislația în vigoare care conține norme de reglementare a activității hidrometeorologice și au fost identificate următoarele acte normative în care se vor opera modificări și/sau completări:

Legea nr. 1536/1998 cu privire la activitatea hidrometeorologică.

Legea nr. 1536/1998 cu privire la activitatea hidrometeorologică ce reglementează organizarea, atribuțiile, responsabilitățile, serviciile și produsele care urmează să fie livrate, cooperarea națională și internațională, datează din anul 1998, nu este compatibilă cu standardele internaționale privind structura actelor juridice și precizia normelor legale și nu corespunde cerințelor tehnicii normative prevăzute în Legea nr. 100/2017. Expunerea articolelor în Legea vizată este în contradicție cu tehnica legislativă aplicabilă la moment în RM. Potrivit Legii nr. 100/2017, art. 51, elementul structural de bază al legilor este articolul. Denumirea articolului cuprinde cuvântul „articolul” și numărul de ordine al acestuia și exprimă succint obiectul de reglementare, fără a avea o semnificație proprie în conținut. În Legea nr. 1536/1998, articolele sunt expuse fără denumire care ar determina obiectul de reglementare, fapt ce contribuie la identificarea anevoioasă a prevederilor necesare.

Deși, Legea nr. 1536/1998 este menită să se conformeze recomandărilor OMM și a Convențiilor internaționale în domeniul hidrometeorologiei la care Republica Moldova este parte, dacă e să facem o analiză comparativă a structurii Legii nr. 1536/1998 cu cea exemplificată în modelul Legii privind activitatea hidrometeorologică propusă de către OMM în anexa nr. 3 la Ghidul privind Serviciile meteorologice și hidrometeorologice naționale pentru dezvoltare durabilă, atunci observăm că, la aspect de conținut, acesta poartă un caracter superficial și nu reglementează un șir de aspecte importante ce vizează activitatea hidrometeorologică, cum ar fi:

- a) drepturile și responsabilitățile generale ale utilizatorilor de date meteorologice și hidrologice;
- b) drepturile și responsabilitățile producătorilor de date meteorologice și hidrologice;
- c) corelarea legislației naționale cu acordurile internaționale privind activitățile meteorologice și hidrologice;
- d) atribuțiile altor autorități de stat în domeniul meteorologiei și hidrologiei, etc.

Totodată este necesar de menționat că deși Legea cu privire la activitatea hidrometeorologică operează cu lexemele precum ”meteorologice”, ”agrometeorologie”, ”climatologie”, etc., definițiile acestora nu se regăsesc în cadrul legislativ național. Spre deosebire de recomandările și reglementările internaționale, Legea nr. 1536/1998 nu face o distincție atât de vădită dintre informații hidrometeorologice generale, informații hidrometeorologice specializate, informații hidrometeorologice urgente. Lipsa unor definiții creează situații de incertitudini și de interpretare discreționară a prevederilor legale.

În Legea *nr. 1536/1998* cu privire la activitatea hidrometeorologică este reglementată autorizarea deschiderii stațiilor și posturilor de observații hidrometeorologice de către agenții economici, însă

acest mecsanism nu a cunoscut niciodată o aplicare practică. Aceasta se datorează inclusiv faptului că Legea nr. 160/2011 privind reglementarea prin autorizare a activității de întreprinzător nu prevede un asemenea act permisiv în Anexa nr.1. Reieșind din faptul că această formă de autorizare nu este aplicabilă, ea trebuie exclusă.

Ținând cont de faptul că observațiile hidrometeorologice fac parte integrantă din infrastructura unei țări, iar rezultatul activităților hidrometeorologice este informația furnizată cetățenilor țării, operatorilor economici și autorităților publice centrale și locale și sunt necesare pentru a asigura dezvoltarea economică durabilă, siguranța ecologică și umană, este important ca toate aspectele ce vizează activitatea hidrometeorologică să fie acoperite de un cadru normativ eficient. În vederea răspunderii la dezvoltarea cerințelor economice și de protecție a mediului actual, se propune elaborarea proiectului de Lege privind activitatea meteorologică și hidrologică și abrogarea Legii nr. 1536/1998.

- *HG nr. 935/1999 pentru aprobarea regulamentului cu privire la utilizarea informației hidrometeorologice în activitatea economică a agenților economici*

Regulamentul cu privire la utilizarea informației hidrometeorologice în activitatea economică a agenților economici stabilește normele și regulile utilizării informației hidrometeorologice de către autoritățile administrației publice centrale și locale și de agenții economici, activitatea economică a cărora depinde de influența condițiilor meteorologice. Potrivit acestuia, SHS încheie contracte cu agenții economici a căror activitatea poartă un potențial impact asupra mediului, iar aceștia, în condițiile hidrometeorologice nefavorabile, utilizează informația hidrometeorologică în vederea reducerii emisiilor de poluanți.

Astfel, potrivit art. 16 al *Legii nr. 1422/1997 privind protecția aerului atmosferic*, în situația în care agenții economici cu normativele aprobate pentru ELA de poluanți, sunt avertizați despre o eventuală sporire a concentrației de poluanți în aerul atmosferic, provocată de condiții meteorologice nefavorabile, aceștia sunt obligați să realizeze, în vederea reducerii emisiilor de poluanți, măsuri coordonate cu autoritățile care exercită controlul de stat în domeniul protecției aerului atmosferic. În acest context, SHS în comun cu Inspectoratul pentru protecția mediului, identifică cei mai semnificativi poluatori cu care urmează să încheie astfel de contracte.

Potrivit rezultatelor auditului de mediu privind calitatea aerului în RM⁴ realizat în anul 2017, doar 10 din 44 agenți economici cu risc sporit de poluare au încheiat cu SHS contracte privind utilizarea informațiilor hidrometeorologice, ceea ce presupune că peste 75% din poluatori, în condiții meteorologice nefavorabile, își continuă activitatea obișnuită și nu întreprind măsuri de diminuare a emisiilor de poluanți. Aceste cifre demonstrează ineficiența regulamentului în cauză.

Cu referire la dreptul SHS de a efectua controlul activității agenților economici, încadrat în pct.9 lit. g) al regulamentului cu privire la utilizarea informației hidrometeorologice, de menționat că, de facto acesta este cu caracter "declarativ" și mai puțin practic. Astfel, deși această funcție este consfințită și în legea nr.1536/1998 art.6 alin. (1) lit. l), ea nu se regăsește în *legea privind controlul de stat asupra activității de întreprinzător din nr.131/2012*. Mai mult, nu este legiferată la nivel național o procedură de efectuare a controlului de către SHS. Pe de altă parte, legislația națională nu reglementează sancțiuni pentru încălcarea de către agenții economici a regulamentului cu privire la informația hidrometeorologică, ceea ce perturbă sistemul de control.

- *HG nr. 330/2006 pentru aprobarea nomenclatoarelor serviciilor prestate gratuit și contra plată*

⁴ Anexă la Hotărârea Curții de Conturi nr.65 din 30 noiembrie 2017

de către SHS și a modului de utilizare a mijloacelor speciale ale SHS.

În ceea ce ține de finanțarea activității hidrometeorologice, legea RM nr. 1536/1998 privind activitatea hidrometeorologică reglementează expres la art. 10, alin.(1) următoarele surse de finanțare: bugetul de stat, inclusiv din venituri colectate; plățile beneficiarilor de informație specializată și alte surse neinterzise de legislație.

Dacă finanțarea din bugetul de stat este o practică obișnuită și suficient de clară, atunci finanțarea asigurată din *"plățile beneficiarilor de informație specializată"* înglobează un șir de subtilități și riscuri care necesită a fi reglementate în mod corespunzător. Astfel, în scopul creării bazei normative privind prestarea serviciilor contra plată de către SHS, prin Hotărâre de Guvern nr. 330/2006 au fost aprobate nomenclatoarele serviciilor prestate gratuit și contra plată de către SHS și a modului de utilizare a mijloacelor speciale ale SHS.

Nomenclatorul serviciilor prestate gratuit de către SHS este reglementat în anexa nr. 1 la Hotărârea Guvernului nr. 330/2006. Dacă facem o analiză a datelor a căror accesibilitate este gratuită, observăm că acestea nu au fost racordate la ultimele modificări de competență dispuse prin Hotărârea Guvernului cu privire la constituirea, organizarea și funcționarea Agenției de Mediu nr. 549/2018. Reieșind din faptul că atribuția de monitorizare a mediului a fost transferată Agenției de Mediu, considerăm necesar de a revizui următoarele servicii prestate cu titlu gratuit de către SHS, cuprinse în Anexa nr. 1 la:

- a) pct. 1), potrivit căruia SHS avertizează gratuit despre *"gradul înalt și/sau extrem de înalt al poluării mediului ambiant, care sunt comunicate urgent serviciilor specializate de stat pentru a le face publice populației republicii"*;
- b) pct. 3) : *"accesul la datele de regim publicate privind calitatea componentelor mediului (aer, apă, sol, fondul radioactiv), care se păstrează în Fondul de Date Hidrometeorologice"*;
- c) pct. 5) lit.a) : *"accesul la informația curentă privind starea vremii și calitatea componentelor mediului (aer, apă, sol, fondul radioactiv) și lit. e) accesul la informația privind calitatea componentelor mediului ambiant. Buletin lunar;*
- d) pct.7), consultații privind utilizarea *informației despre calitatea componentelor mediului ambiant.*

Cât privește serviciile prestate contra plată de către SHS, acestea sunt încadrate în anexa 2 la HG nr.330/2006:

I. Informația Hidrometeorologică Primară:

- 1) Informația meteorologică (pentru un termen);
- 2) Informația actinometrică (pentru un termen);
- 3) Informația aerologică (costul informației este prezentat pentru un termen cu luarea în calcul a sondării de patru ori pe zi);
- 4) Informația agrometeorologică (pentru un termen);
- 5) Informația hidrologică;
- 6) Informația privind calitatea aerului atmosferic și a precipitațiilor atmosferice;
- 7) Hidrobiologia (pentru un termen);
- 8) Informația privind poluarea apelor de suprafață ale uscatului (pentru un termen);
- 9) Informația privind poluarea solului (pe un termen);
- 10) Informația privind starea radioactivă a mediului ambiant (pentru un termen);
- 11) Informația privind calitatea mediului.

II. Informația Hidrometeorologică Specializată:

- 1) Informația meteorologică operativă de pronosticare (pentru o prognoză);
- 2) Informația meteorologică;

- 3) Informația agrometeorologică (pentru o unitate de informație);
- 4) Informația hidrologică (pentru o unitate de informație);
- 5) Informația aviameteorologică (pentru o unitate de informație).

Atenționăm faptul că deși Legea cu privire la activitatea hidrometeorologică nr. 1536/1998, art. 10 alin. (1), lit.c) reglementează plăți pentru informație "specializată", cât și art. 6 alin. (1) lit. m) *acordarea informației specializate, la cererea beneficiarilor, pe bază de contract*, în anexa nr. 2 sunt prevăzute tarife și pentru informație "primară".

Mai mult ca atât, la categoria informației primare este atribuită toată informația din baza de date a SHS care nu se cataloghează ca fiind una "curentă". Asta ar însemna că publicul interesat, trebuie să achite pentru orice informație colectată în trecut de către SHS fiind supus unor cheltuieli nejustificate.⁵

Potrivit regulamentului privind accesul publicului la informația de mediu aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.1467/2016, pct. 44 "În cazul în care pentru anumite informații care se consideră de mediu, se aplică tarife rezonabile, autoritățile publice pun la dispoziția solicitanților un barem al acestor tarife."

Legislația RM nu conține specificări privind termenul de "taxe rezonabile" și nici nu există un regulament care să abordeze procedura de calculare și de aplicare a acestor taxe.

Acest fapt vine în contradicție cu prevederile art. 4 alin. (8) al *Convenției Aarhus privind accesul la informație, participarea publicului la luarea deciziilor și accesul la justiție în probleme de mediu*⁶ care stipulează că autoritățile publice care intenționează să instituie un asemenea sistem de tarifare pentru furnizarea informației trebuie să pună la dispoziție solicitanților o listă cuprinzând prețurile care pot fi percepute, indicând circumstanțele în care acestea pot fi percepute sau exceptate și cazurile în care furnizarea unor informații este condiționată de o plată în avans.

Importanța modificării nomenclatorului serviciilor prestate contra plată este dictată de necesitatea înlăturării unor servicii și includerea de noi servicii propuse, precum și modificarea costurilor acestora. În context, eliminarea unor servicii cu plată se impune în urma aprobării Hotărârii Guvernului nr. 549/2018 cu privire la crearea Agenției de Mediu, prin care o parte din serviciile prestate au fost transferate către entitatea vizată.

Totodată, achiziționarea echipamentelor de ultimă generație (echipamente agrometeorologice ADASA/ Delta, Radar meteorologic DWSR-3501C), face indispensabilă extinderea listei costurilor și noilor servicii ce urmează a fi prestate, care nu sunt incluse în Lista serviciilor cu plată oferite în baza Hotărârii Guvernului nr. 330/2006, iar prețul celorlalte este format potrivit normativelor din 1989 și reevaluate în 2006, care nu mai corespund realităților economice.

În consecință, acumularea mijloacelor din serviciile prestate contra plată nu urmărește scop de profit, dar compensare a cheltuielilor aferente, reieșind din costurile reale pentru efectuarea măsurătorilor, inclusiv, de regie și a altor cheltuieli ce țin de întreținerea echipamentelor, precum și va permite realizarea sarcinilor noi puse în fața SHS, extinderea și îmbunătățirea calității serviciilor oferite, precum și acoperirea minimă a cheltuielilor aferente acestora.

▪ *HG Nr. 401/2003 despre unele aspecte privind activitatea hidrometeorologică în RM*

Această hotărâre a Guvernului stabilește că activitatea hidrometeorologică în RM se realizează de către SHS subordonat Ministerul Mediului, precum și de alte instituții care dispun de autorizațiile respective, iar efectivul limită al SHS în număr de 276 unități.

⁵ Communication to the Aarhus Convention Compliance Committee, ACCC/C/2017/147 Republic of Moldova, <http://www.unece.org/environmental-policy/conventions/public-participation/aarhus-convention/tfwa/envppcc/envppcccom/envppcc2017147.html>

⁶ A intrat în vigoare la 30 octombrie 2001. Moldova a fost primul stat care a ratificat Convenția prin Hotărârea Parlamentului pentru ratificarea Convenției privind accesul la informație, justiție și participarea publicului la adoptarea deciziilor în domeniul mediului nr.346-XIV din 07.04.1999

▪ *Ordinul Ministerului Mediului nr. 74/1999 cu privire la aprobarea Regulamentului Fondului de Date Hidrometeorologice*

Regulamentul cu privire la Fondul de Date Hidrometeorologice a fost elaborat în conformitate cu art. 23 al Legii nr. 1536/1998 cu privire la activitatea hidrometeorologică, Legea cu privire la Fondul Arhivistic al RM nr. 880/1992 și Regulamentul Fondului Arhivistic al RM nr. 352/ 1992. Regulamentul nu mai corespunde actualității, nefiind revizuit din anul 2000.

II. STABILIREA OBIECTIVELOR

1. Descrierea obiectivelor

Intervenția propusă vizează realizarea următoarelor **obiective**, care trebuie să fie legate de problemă și cauzele acesteia, formulate cuantificat, măsurabil, fixat în timp și realist, după cum urmează:

1) Consolidarea capacităților instituționale ale SHS.

Proiectul de lege privind activitatea meteorologică și hidrologică stabilește expres atribuțiile SHS în domeniul desfășurării activității meteorologice și hidrologice. Conformarea SHS modelului organizării interne a unei autorități publice la autogestiune va avea drept efect întărirea capacității administrative, precum și accesarea de fonduri, inclusiv din străinătate. Aceste acțiuni vor contribui la promovarea imaginii SHS, intensificarea comunicării cu publicul, promovarea managementului și nu în ultimul rând al controlul intern. Totodată, unificarea structurii va consolida capacitățile logistice asigurând procesele de planificare și proiectare a rețelelor de monitoring meteorologic și hidrologic, lansarea procesului de construcții și reconstrucții a sediilor existente ale rețelelor; dotarea cu echipamente și mijloace speciale a SHS, mentenanță și reparația echipamentelor etc. potrivit bunelor practici din domeniul vizat. Consolidarea capacităților SHS urmează a fi efectuat în spiritul bunelor practici din domeniu și tendințelor moderne în managementul public, care urmăresc concentrarea funcțiilor administrative, operaționale de suport în cadrul unor structuri bine definite.

2) Satisfacerea solicitărilor și necesităților utilizatorilor de date și informații meteorologice și hidrologice.

Proiectul de lege cu privire la activitatea meteorologică și hidrologică acordă o atenție deosebită prevederilor privind reglementarea și diversificarea serviciilor prestate de către SHS ținând cont de tendințele europene, de schimbările socio-economice la nivel național cât și de necesitățile exprimate de către utilizatorii de date și informații meteorologice.

Diversificarea serviciilor meteorologice va contribui la:

- a) consolidarea aspectelor socio-economice;
- b) dezvoltarea ramurii agriculturii;
- c) dezvoltarea afacerilor agenților economici;
- d) satisfacerea necesităților de informare meteorologică a navigației aeriene (la solicitare), a navigației fluviale / maritime și a traficului rutier;
- e) satisfacerea necesităților de cercetare pentru dezvoltarea domeniului, efectuarea de studii și servicii dedicate siguranței civile, producției materiale și apărării naționale.

De exemplu, reglementarea unor noi servicii climatice va juca un rol cheie în pregătirea și implementarea planurilor naționale de adaptare pentru a face față schimbărilor climatice.

Utilizarea serviciilor personalizate de către utilizatori va contribui la salvarea vieților umane, prevenirea pierderilor materiale și economisirea costurilor necesare pentru remedierea pierderilor cauzate de fenomenele hidrometeorologice periculoase. Spre exemplu, întreprinderea de stat "Moldelectrica", care produce, cumpără și vinde energie electrică, a estimat că chiar și 90% din pagubele cauzate de condițiile meteorologice nefavorabile ar putea fi prevenite prin servicii meteo

personalizate. Deși, există deja unele servicii meteorologice pentru sectorul energetic produse de către SHS, lipsesc prognozele de lungă durată, inclusiv cele legate de schimbările climatice.

Totodată, menționăm că dezvoltarea serviciilor meteorologice va permite consolidarea capacităților agenților economici în domeniul energiei regenerabile, în special a celor care intenționează extinderea capacităților de generare a energiei electrice (termice) din surse regenerabile.

3) *Înlăturarea lacunelor cadrului legal în domeniul activității meteorologice și hidrologice.*

Lipsa reglementării unor aspecte importante ce apar în procesul de desfășurare al activităților meteorologice și hidrologice generează incertitudini și practică neuniformizată. Proiectul de lege reglementează raporturile juridice ce apar în procesul de organizare și desfășurare a activităților meteorologice și hidrologice, cu respectarea obligațiilor asumate de către la Republica Moldova pe plan internațional (de ex.: competențele autorităților centrale și locale, modul de organizare și desfășurare a activităților meteorologice și hidrologice de către persoanele fizice și juridice, drepturile și obligațiile utilizatorilor și producătorilor de date și informații meteorologice și hidrologice, organizarea sistemului național de monitoring meteorologic și hidrologic etc.).

Ținând cont de faptul că sistemele meteorologice și condițiile climatice în schimbare nu se opresc la hotarele naționale, proiectul de lege reglementează inclusiv aspectele de cooperare internațională în domeniul meteorologic și hidrologic. Astfel, pentru a prognoza vremea și pentru a stabili condițiile climatice viitoare, SHS solicită date meteorologice, hidrologice și de mediu, informații și produse nu doar din interiorul propriului teritoriu dar și din afara hotarelor acestuia. Cerința de partajare a datelor și informațiilor într-un format comun a fost recunoscută încă de la înființarea primelor Servicii Hidrometeorologice Naționale în anii 1850 și au motivat formarea Organizației Meteorologice Internaționale (IMO) în 1873 pentru a coordona schimbul de date și dezvoltarea de produse și servicii specifice utilizatorului/sectorului.

3) *Asigurarea furnizării și răspândirii în spațiul public a datelor meteorologice și hidrologice fiabile și veridice.*

Colectarea datelor meteorologice și hidrologice este doar o parte a activității meteorologice și hidrologice, dacă aceste date nu sunt veridice și nu sunt diseminate ulterior autorităților de stat și publicului interesat în vederea utilizării acestora în beneficiul societății și economiei naționale, activitatea meteorologică și hidrologică nu-și are rostul. Acest obiectiv urmează a fi atins prin instituirea mecanismului de înregistrare a persoanelor fizice și juridice ce desfășoară o activitate meteorologică ce rezidă în producerea de date meteorologice și hidrologice (în conformitate cu cerințele naționale și standardele OMM) în registrul producătorilor de date meteorologice și hidrologice. Totodată, publicul interesat, autoritățile de resort și nemijlocit utilizatorii datelor meteorologice și hidrologice vor cunoaște cu certitudine lista producătorilor de date meteorologice și hidrologice veridice și fiabile.

Mai mult, trebuie considerat că evaluarea datelor, produselor și serviciilor meteorologice, hidrologice și climatice, în special statisticile climatice pe termen lung, ca criterii decisive pentru toate planificările și aplicațiile sectoriale, vor oferi o contribuție extremă la reducerea riscurilor prin creșterea rezistenței structurale și sociale împotriva fenomenelor periculoase și a dezvoltării durabile a țării.

Atragem atenție că datele meteorologice și hidrologice au o valoare mare și un potențial neexploatat de a oferi informații utile pentru consilierea Guvernului național la încheierea acordurilor internaționale de mediu și aranjamente de lucru legate de vreme, clima, apa și mediul înconjurător. Din aceste considerente, garantarea veridicității acestor date este incontestabilă.

III. IDENTIFICAREA OPȚIUNILOR

1. Expunerea succintă a opțiunii

Opțiunea 0 – a nu face nimic, a lăsa lucrurile așa cum sunt.

În situația neaprobării proiectului *Legii cu privire la activitatea meteorologică și hidrologică*, impactul cauzat va fi următorul:

- imposibilitatea satisfacerii solicitărilor și necesităților utilizatorilor de date și informații meteorologice;
- nu se va contribui la reducerea riscurilor și prevenirea pierderilor cauzate mediului și populației de fenomenele meteorologice și hidrologice periculoase;
- imposibilitatea eficientizării și sporirii calității serviciilor meteorologice și hidrologice care va contribui la elaborarea și implementarea documentelor strategice capabile să facă față schimbărilor climatice;
- nu se va contribui la sporirea atractivității SHS pentru tinerii specialiști cu calificare corespunzătoare;
- imposibilitatea consolidării capacităților SHS;
- imposibilitatea acordării atenției unor aspecte precum eficiența resurselor, schimbările climatice și prevenirea fenomenelor meteorologice și hidrologice periculoase, în documentele strategice și de planificare;
- imposibilitatea delimitării zonelor de protecție a acestora precum și planificării strategice a extinderii rețelei naționale de observații meteorologice și hidrologice;
- dezvoltarea anevoioasă și lentă a Fondului Național de Date Hidrometeorologice, datorată imposibilității înserării datelor obținute de către persoane fizice și juridice în procesul de desfășurare a activității meteorologice și hidrologice.

Ținând cont de faptul că, elaborarea proiectului de Lege este dictată și de cerințele actuale de asigurare a unei cooperări internaționale eficiente în domeniul combaterii schimbărilor climatice, alinierea legislației naționale la standardele internaționale reprezintă un aspect crucial în procesul de adaptare la schimbările climatice.

Opțiunea 0 nu va asigura îndeplinirea eficientă a recomandărilor OMM, fapt ce va diminua imaginea RM pe plan internațional.

Având în vedere cele menționate și posibilele consecințe în cazul în care nici o acțiune nu va fi întreprinsă, opțiunea „A nu face nimic” - nu este realistă.

2. Expunerea principalelor prevederi ale proiectului

Opțiunea I (recomandată) constă în elaborarea și promovarea proiectului de *Lege cu privire la activitatea meteorologică și hidrologică*.

Proiectul de Lege cu privire la activitatea meteorologică și hidrologică este elaborat cu respectarea prevederilor Legii nr. 100/ 2017, în special cu respectarea cerințelor de bază față de structura și conținutul actului normativ, fapt ce facilitează înțelegerea și urmarea logică a prevederilor legale și cu luarea în considerare a recomandărilor OMM în acest sens.

Proiectul Legii cu privire la activitatea meteorologică și hidrologică stabilește și explică principiile în baza cărora urmează a fi desfășurată activitatea meteorologică și hidrologică la nivel național și internațional, prevede definirea unor termeni noi (producător de date și informații meteorologice și hidrologice; utilizator de date și informații meteorologice și hidrologice; post meteorologic și hidrologic; climă, stație meteorologică și hidrologică, etc.).

Potrivit reglementărilor propuse în prezentul proiect de Lege, persoanele interesate vor avea posibilitatea de a obține servicii meteorologice speciale, comerciale, personalizate, mai vaste decât

cele prestate la moment.

Un element nou introdus prin proiectul de Lege constă în reglementarea atribuțiilor și responsabilităților autorităților publice centrale și locale în domeniul activităților meteorologice și hidrologice.

Astfel, în conformitate cu noua lege, acestea vor avea următoarele atribuții în domeniul activităților meteorologice și hidrologice, după cum urmează:

Tabelul nr. 4: Atribuțiile autorităților publice centrale și locale în domeniul meteorologic:

<p>Ministerul Mediului</p>	<p>Articolul 6. Atribuțiile Ministerului Mediului</p> <p>Ministerul Mediului are următoarele atribuții în domeniul prevenirii și minimizării impactului negativ al fenomenelor meteorologice și hidrologice periculoase asupra vieții umane, proprietății și securității statului:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) asigură elaborarea, implementarea și monitorizarea politicilor și actelor normative, din domeniul activității meteorologice și hidrologice, precum și propune modificările necesare pentru aducerea legislației în conformitate cu standardele internaționale și recomandările Organizației Meteorologice Mondiale. b) exercită calitatea de posesor al Registrului producătorilor de date și informații meteorologice și hidrologice.
<p>Autoritățile administrației publice locale</p>	<p>Autoritățile administrației publice locale au următoarele atribuții în domeniul prevenirii și minimizării impactului negativ al fenomenelor meteorologice și hidrologice periculoase asupra vieții umane, proprietății și securității statului:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) asigură aplicarea datelor și informației meteorologice și hidrologice la elaborarea și implementarea documentelor de politici și planificare la nivel local; b) ia decizii privind transmiterea în folosință pe perioadă nedeterminată, a terenurilor unităților administrativ-teritoriale autorității naționale de meteorologie și hidrologie pentru efectuarea lucrărilor necesare construcției, exploataării, întreținerii, reabilitării și modernizării Rețelei naționale de observații meteorologice și hidrologice. c) asigură respectarea cerințelor față de zonele de protecție a Rețelei naționale de observații meteorologice și hidrologice, la emiterea actelor permissive și la elaborarea și aprobarea documentației de urbanism și de amenajare a teritoriului.

Proiectul de Lege urmărește de asemenea determinarea drepturilor și obligațiilor utilizatorilor și producătorilor de informații meteorologice și hidrologice, ceea ce va eficientiza procesul de desfășurare a activității meteorologice și hidrologice și va contura limitele și rolul acestor subiecți în raporturile juridice create în procesul de desfășurare a activității meteorologice și hidrologice.

Analiza efectuată la această etapă denotă următoarele drepturi și obligații:

Tabelul nr. 5: Drepturile și obligațiile utilizatorilor și producătorilor de date și informații meteorologice și hidrologice:

	Drepturi	Obligații
<p>Producătorii</p>	<p>a) să desfășoare activități</p>	<p>a) să desfășoare activitate meteorologică și hidrologică în</p>

	<p>meteorologice și hidrologice, anumite tipuri de activități sau anumite lucrări și/sau servicii care constituie producția de informații meteorologice și hidrologice;</p> <p>b) să publice și să disemineze, în spațiul public, date și informații meteorologice și hidrologice;</p> <p>c) să colaboreze și să facă schimb de informații meteorologice și hidrologice cu alte persoane juridice care desfășoară activități meteorologice și hidrologice;</p> <p>d) să furnizeze informații meteorologice și hidrologice specializate și să realizeze lucrări și/sau servicii la cererea beneficiarilor potrivit negocierilor dintre părți;</p> <p>e) să beneficieze de asistență metodologică gratuită privind procedura de efectuare a observațiilor și modul de deservire a aparatelor și instrumentelor de măsurare din partea autorității naționale de meteorologie și hidrologie.</p>	<p>conformitate cu prevederile prezentei legi și cu respectarea instrucțiunilor și metodologiilor privind activitatea meteorologică și hidrologică;</p> <p>b) să utilizeze în timpul efectuării observațiilor asupra condițiilor meteorologice și hidrologice prin metoda instrumentală, aparate, instrumente de măsură, metode și mijloace de măsurare în conformitate cu art. 21;</p> <p>c) să ofere autorității naționale de meteorologie și hidrologie date meteorologice și hidrologice brute și să îi asigure accesul gratuit și continuu la sursa de stocare a acestora, în modul stabilit de Guvern;</p> <p>d) să asigure funcționalitatea și fiabilitatea postului și stației în cadrul căruia se efectuează observații asupra condițiilor meteorologice și hidrologice;</p> <p>e) să asigure veridicitatea datelor meteorologice și hidrologice produse;</p> <p>f) să notifice autoritatea națională de meteorologie și hidrologie, subdiviziunile teritoriale ale acesteia și autoritățile administrației publice locale despre potențialele fenomene meteorologice și hidrologice periculoase ce pot avea un impact negativ asupra vieții umane, proprietății și securității statului;</p> <p>g) să notifice autoritatea națională de meteorologie și hidrologie despre reamplasarea stațiilor sau posturilor existente, instalarea unor posturi sau stații noi și suspendarea activităților acestora.</p>
Utilizatorii	<p>a) să aleagă în mod liber producătorul de date și informații meteorologice și hidrologice;</p> <p>b) să recepționeze datele și informațiile meteorologice și hidrologice complete, fiabile și în</p>	<p>d) să indice sursa datelor și informațiilor meteorologice și hidrologice, în cazul utilizării acestora;</p> <p>e) să notifice autoritatea națională de meteorologie și hidrologie</p>

	<p> timp util în conformitate cu prezenta lege și legislația privind accesul la informațiile de interes public;</p> <p>c) să solicite, la încheierea contractelor care au ca obiect executarea de lucrări și/sau prestarea de servicii în domeniul activității meteorologice și hidrologice, precum și la semnarea acordurilor scrise privind furnizarea de informații meteorologice și hidrologice specializate, confirmarea surselor datelor și informațiilor meteorologice și hidrologice.</p>	<p>despre faptele ce le-au devenit cunoscute de deteriorare sau distrugere a aparatelor și instrumentelor de măsurare meteorologice și hidrometrice.</p>
--	---	--

În vederea garantării veridicității datelor și informațiilor meteorologice și hidrologice diseminate, difuzate și publicate prin intermediul resurselor informaționale accesibile publicului interesat, de către alți producători de date decât SHS și monitorizării respectării cerințelor legale în domeniul activității meteorologice și hidrologice, proiectul de Lege prevede instituirea unui mecanism de înregistrare a producătorilor de date și informații meteorologice și hidrologice. Persoanele fizice și juridice care intenționează să desfășoare activități meteorologice și hidrologice, sau anumite lucrări și (sau) servicii care constituie producerea de date și informații meteorologice și hidrologice, vor fi supuși unei evidențe de stat prin înregistrare în Registrul producătorilor de date și informații meteorologice și hidrologice.

Registrul producătorilor de date și informații meteorologice și hidrologice va fi ținut de către Serviciu în scopul obținerii și sistematizării datelor actualizate despre producătorii de date și informații meteorologice și hidrologice veridice și fiabile și monitorizării respectării de către aceștia a cerințelor legale în domeniul activității meteorologice și hidrologice.

Înregistrarea se va face în baza cererii parvenite din partea persoanei fizice și juridice ce intenționează să producă date meteorologice și hidrologice, care va conține un set de informații privind:

- a) denumirea, forma juridică de organizare, sediul, IDNO al persoanei juridice sau numele, prenumele, adresa și IDNP al persoanei fizice;
- b) tipul de observații meteorologice și hidrologice efectuate;
- c) scopul datelor și informațiilor meteorologice și hidrologice produse;
- d) descrierea locului amplasării postului sau stației meteorologice și hidrologice cu indicarea coordonatelor geografice, altitudinea, denumirea sitului și/sau bazinului hidrografic;
- e) descrierea condițiilor de stocare a datelor meteorologice și hidrologice;
- f) metodele de transmitere a datelor obținute ca urmare a observațiilor meteorologice și hidrologice către Serviciu.

Serviciul poate refuza înregistrarea solicitantului în cazul în care:

- a) lipsesc informațiile necesare pentru înregistrare;
- b) aparatele și instrumente de măsurare utilizate de solicitant nu corespund cerințelor stabilite de lege și/sau tipului de observații meteorologice și hidrologice efectuate.

Refuzul înregistrării nu va putea împiedica depunerea repetată a documentelor în vederea înregistrării dacă vor fi înlăturate cauzele care au servit drept temei pentru refuzul înregistrării.

Radierea producătorilor de date și informații meteorologice și hidrologice se va efectua în următoarele cazuri:

- a) la notificarea producătorului privind încetarea desfășurării activității meteorologice și hidrologice, sau a anumitor lucrări și (sau) servicii care constituie producerea de date și informații meteorologice și hidrologice;
- b) la depistarea încălcărilor repetate a legislației în domeniul activității meteorologice și hidrologice.

Se vor considera date meteorologice și hidrologice oficiale, datele produse de Serviciu și persoanele fizice și juridice înregistrate în Registrul producătorilor de date și informații meteorologice și hidrologice. Înregistrarea oficială va permite acestor producători să publice și să difuzeze, în spațiul public, date și informații meteorologice și hidrologice.

Beneficiile ducerii unei evidențe a producătorilor de date meteorologice și hidrologice sunt multiple:

- posibilitatea pentru persoanele juridice și fizice ce desfășoară activități meteorologice și hidrologice de a face publice datele obținute, acestea fiind calificate drept date oficiale;
- reducerea costurilor suportate de către Stat în vederea extinderii rețelei naționale meteorologice și hidrologice, deoarece vor putea fi utilizate pentru beneficiul societății datele meteorologice și hidrologice produse de producători înregistrați;
- planificarea extinderii rețelei naționale meteorologice și hidrologice ținând cont de amplasarea stațiilor/posturilor meteorologice și hidrologice din rețeau de observare suplimentară;
- completarea Fondului Național de Date Meteorologice și Hidrologice, suplinându-l cu date veridice obținute de către persoanele fizice sau juridice autorizate;
- economisirea resurselor bugetare, prin achiziționarea de toate instituțiile publice interesate în desfășurarea activităților meteorologice și hidrologice a echipamentelor compatibile din punct de vedere funcțional, cu posibilitatea coordonării acestor aspecte cu Serviciul;
- posibilitatea utilizatorilor de date și informații meteorologice și hidrologice de a alege în mod liber producătorul de date și informații meteorologice și hidrologice, fiind asigurați de faptul că datele acestuia sunt veridice și fiabile și nu sunt eronate;
- posibilitatea prevenirii dezinformării în masă a publicului interesat prin furnizarea unor date meteorologice și hidrologice eronate;
- sporirea diversității datelor meteorologice și hidrologice;
- posibilitatea creării rețelei suplimentare de observații meteorologice și hidrologice.

Evidența producătorilor de date meteorologice și hidrologice va oferi posibilitatea creării unei hărți digitalizate a acestora cu indicarea stațiilor/posturilor deținute și tipul de observații efectuate ceea ce va soluționa parțial una din cele mai stringente probleme depistate pe teritoriul Republicii Moldova în domeniul desfășurării activității meteorologice și hidrologice și anume - existența golurilor în acoperirea spațială a rețelei de observații meteorologice și hidrologice în conformitate cu recomandările OMM. Astfel, pentru regiunile RM în care lipsesc stații/posturi meteorologice de stat, în loc de deschiderea unor stații/posturi meteorologice și hidrologice din contul bugetului de stat, se vor utiliza datele meteorologice și hidrologice produse de către persoanele fizice și juridice înregistrate, în cadrul posturilor/stațiilor meteorologice și hidrologice amplasate în regiunea respectivă.

Proiectul de Lege reglementează de asemenea procedura de organizare a rețelei de observații meteorologice și hidrologice, procedura de planificare și extindere a rețelei naționale meteorologice și hidrologice, temeiurile de dezafectare a stațiilor/posturilor meteorologice și hidrologice din rețeaua

națională de observații meteorologice și hidrologice.

Pentru a asigura continuitatea, exhaustivitatea, fiabilitatea și reprezentativitatea datelor meteorologice și hidrologice, proiectul de Lege prevede reglementarea în jurul stațiilor și posturilor meteorologice și hidrologice a zonelor de protecție precum și cerințele de executare a lucrărilor în zonele de protecție ale stațiilor și posturilor meteorologice și hidrologice.

Un alt aspect important constă în delimitarea și distingerea clară a tipurilor de date meteorologice și hidrologice în funcție de nivelul de prelucrare a acestora și elucidarea conceptului de date meteorologice și hidrologice, informații meteorologice și hidrologice, informații meteorologice și hidrologice specializate.

Totodată, proiectul Legii stabilește în mod clar dreptul publicului interesat la acces liber la datele și informațiile meteorologice și hidrologice incluse în Fondul Național de Date Hidrometeorologice precum și posibilitatea recepționării informațiilor meteorologice și hidrologice specializate de la producătorii de date și informații meteorologice și hidrologice pe bază contractuală, contra cost.

În vederea beneficiarii de o gamă largă de servicii meteorologice și hidrologice, precum și în abordarea actuală și emergentă a problemelor de ordin climatic, proiectul de Lege consfințește prevederi legale privind cooperarea internațională a RM în domeniul meteorologiei și hidrologiei prin asigurarea unui schimb de date și informații meteorologice și hidrologice la nivel internațional. Serviciul asigură conexiunea Republicii Moldova cu sistemele de telecomunicații și informații internaționale în domeniul meteorologiei, hidrologiei, cercetării schimbărilor climatice și desfășoară următoarele activități de cooperare internațională:

a) efectuează schimbul de date operaționale și de informații prelucrate din domeniul meteorologic și hidrologic, inclusiv datele radar, de modificare a vremii și a schimbărilor climatice cu organizații internaționale, persoane juridice și persoane fizice străine, în conformitate cu obligațiile internaționale;

b) asigură schimbul de experți, formarea și dezvoltarea resurselor umane prin organizarea instruirilor de nivel internațional;

c) participă la activități de monitorizare, prognoză, investigare, studiu științific și tehnologic în domeniul meteorologic și hidrologic și monitorizarea schimbărilor climatice în programe și proiecte de cooperare multilaterală, bilaterală și globală;

d) organizează și implementează alte activități de cooperare internațională în domeniul meteorologic și hidrologic.

Ca urmare, prin intervenția propusă, cadrul juridic privind activitatea meteorologică și hidrologică va fi îmbunătățit și racordat la rezoluțiile Congresului OMM și recomandările OMM. Totodată, acest proiect va asigura crearea cadrului legal necesar pentru dezvoltarea rezilientă a RM la variabilitatea și schimbările climatice prin consolidarea capacității SHS și garantarea calității și disponibilității informațiilor și serviciilor climatice, meteorologice și hidrologice.

3. Expunerea opțiunilor alternative analizate sau explicația motivului de refuz a acestora

Pe marginea problemelor care au stat la baza elaborării proiectului Legii nu există opțiuni alternative de intervenție, alegerea fiind realizată doar între opțiunea de a elabora proiectul Legii privind activitatea meteorologică și hidrologică și opțiunea de nu se interveni.

Această abordare este fundamentată în:

a) Planul de acțiuni al Guvernului 2022-2023, care stabilește drept obiectiv de consolidare a cadrului

normativ în domeniul schimbărilor climatice, care va fi realizat prin acțiunea de *elaborare și aprobare a proiectului de lege cu privire la activitatea hidrometeorologică în vederea armonizării cadrului legal național și alinierii acestuia la standardele și recomandările Organizației Meteorologice Mondiale, inclusiv integrării serviciilor hidrometeorologice și climatice;*

- b) *Planul de acțiune la decizia VII/8n (Republica Moldova)⁷ a Comitetului de Conformitate a Convenției Aarhus, elaborat de Ministerul Mediului. Prin alineatul (3) litera (a) din Decizia VII/8n privind respectarea de către Republica Moldova a angajamentelor privind transparența în desiminarea datelor. Reuniunea părților la Convenția de la Aarhus a solicitat părții în cauză să prezinte comitetului, un plan de acțiune, inclusiv un calendar, cu privire la punerea în aplicare a recomandărilor cuprinse în decizia respectivă. Una din măsurile indicate în acest plan este: Elaborarea proiectului legii cu privire la activitatea meteorologică și hidrologică în loc de actul normativ existent (Legea nr. 1536/1998).*

Totodată urmând, imperativul integrării europene, exprimat nemijlocit prin implementarea Acordului de Asociere dintre RM, pe de o parte, și Uniunea Europeană, Comunitatea Europeană a Energiei Atomice și statele membre ale acestora, pe de altă parte, ratificat prin *Legea nr. 112 din 02.07.2014⁸*, RM și-a asumat un șir de angajamente îndreptate spre alinierea la normele și standardele Uniunii Europene în toate domeniile, inclusiv în domeniul protecției mediului. Prin urmare, ținem să menționăm că în ceea ce privește compartimentul ”politicilor climatice”, Acordul de Asociere RM-UE, prevede la art. (92) că părțile își dezvoltă și își consolidează cooperarea în vederea combaterii schimbărilor climatice. Cooperarea se desfășoară ținând seama de interesele părților, pe baza egalității și a beneficiilor reciproce, precum și de interdependența existentă între angajamentele bilaterale și multilaterale în acest domeniu, încurajând luarea de măsuri la nivel național, regional și internațional, inclusiv în domeniile ce țin de atenuarea și adaptarea la schimbările climatice. Proiectul de Lege cu privire la activitatea meteorologică și hidrologică este un prim pas în procesul de consolidare a capacităților instituționale în vederea prevenirii și monitorizării schimbărilor climatice.

Respectiv, o altă opțiune alternativă nu a fost identificată, punându-se accent pe necesitatea respectării documentelor strategice naționale, precum și pe faptul că, cadrul legislativ existent la moment în domeniul activității meteorologice și hidrologice este contradictoriu, imperfect și necesită o ajustare cât mai urgentă.

IV. ANALIZA IMPACTURILOR OPȚIUNILOR

1. Efectele negative și pozitive ale stării actuale și evoluția acestora în viitor

Opțiunea 0 ”a nu face nimic” prevede păstrarea în vigoare a Legii nr. 1536/1998 cu privire la activitatea hidrometeorologică.

Asfel, situația ”a nu face nimic” este descrisă la compartimentul ”Definirea problemei” și va determina posibile:

Costuri:

Potrivit analizei s-a constatat, că în lipsa intervenției propuse vor fi suportate costuri semnificative din bugetul de stat în scopul suplinirii golurilor din rețeaua națională de observații meteorologice și hidrologice, care este o necesitate stringentă în vederea adaptării la schimbările climatice.

În conformitate cu recomandările OMM, densitățile minime ale stațiilor de observare meteorologică și hidrologică pot fi considerate a fi de 500-1500 km² luând în considerare topografia de câmpie deluroasă și clima continentală a R. Moldova. Distanța dintre stații poate fi considerată ca fiind de 20-25 km pentru analiza acoperirii spațiale și a reprezentativității în zonele de câmpie. Această distanță poate fi

⁷ <https://unece.org/env/pp/cc/decision-vii8n-concerning-republic-of-moldova>

⁸ *Legea nr. 112 din 02.07.2014 pentru ratificarea Acordului de Asociere între RM, pe de o parte, și Uniunea Europeană și Comunitatea Europeană a Energiei Atomice și statele membre ale acestora, pe de altă parte*

redușă până la 10 km în zonele montane și urbane, în funcție de condițiile locale, în zonele de aplicare specifică, precum și în zonele cu caracteristici microclimatologice.

Potrivit analizei acoperirii spațiale și a densității stațiilor de observare meteorologică și hidrologică, realizată de experți naționali și internaționali, prin utilizarea datelor Modelului digital de elevație (MDE) din Republica Moldova și a aplicațiilor sistemelor informaționale geografice (GIS) cu ghidarea densităților recomandate de OMM, a fost determinată dimensiunea zonelor la benzile de elevație de 100 de metri de la cea mai mică altitudine până la cel mai înalt punct. S-a analizat distribuția stațiilor existente la aceste benzi de elevație și au fost determinate zonele cu lacune ale stațiilor de observare. S-a conchis că, deși densitățile stațiilor de observare pot părea în conformitate cu recomandarea OMM, distribuția stațiilor de observare nu este uniformă în plan orizontal și vertical.

Este necesar de recunoscut că alocarea resurselor financiare suficiente pentru extinderea, evoluția și funcționarea rețelei de observații meteorologice și hidrologice este extrem de necesară pentru atingerea obiectivelor de furnizare a datelor și serviciilor observaționale de înaltă calitate pentru utilizatori. Ținând cont de faptul că întreținerea și mentenanța rețelei naționale de observații meteorologice și hidrologice se asigură din bugetul de stat, analiza bugetară a SHS din 2015 până în 2021 indică faptul că bugetul alocat pentru SHS este mai mic decât suma necesară în majoritatea anilor pentru a realiza cu succes această mentenanță (Tabelul nr.6). Raportul dintre bugetul total al SHS și PIB este de aproximativ 1%. Raportul dintre veniturile din vânzarea de servicii și produse și bugetul total variază între 3,3% și 6,6%, cu o tendință de scădere după 2017. Partea din buget pentru operare și întreținere în bugetul total variază între 13,8% și 20,6%. Din tabelul nr. 6 se poate conchide că bugetul alocat pentru achizițiile de piese de schimb este modest, cu excepția celor din 2017 și 2019.

Tabelul nr. 6: Analiza bugetară a SHS din 2015 până în 2021

Anul	Bugetul Solicitat de SHS (mii lei)	Bugetul Furnizat de Guvern (mii lei)	Venituri din vânzarea de servicii și produse (mii lei)	Bugetul total al SHS (mii lei)	Raport dintre bugetul total și PIB	Fonduri furnizate de agențiile internaționale donatoare (mii lei)	Buget alocat pentru înființarea și extinderea rețelei de observatori (mii lei)	Buget alocat pentru operarea și întreținerea rețelei de observare (mii lei)	Buget alocat pentru personalul de operare și întreținere (mii lei)	Buget alocat pentru piese de schimb (mii lei)
2015	20000.0	18706.8	685.8	19392.6	0.00			2829.9	16533.8	28.9
2016	20000.0	19711.7	791.0	20502.7	0.11			3504.0	16947.1	51.6
2017	21000.0	20866.8	1484.8	22351.6	0.12			3913.8	16909.8	1528.0
2018	20000.0	19754.9	1158.0	20912.9	0.10			2893.7	17837.2	182.0
2019	25500.0	23607.6	885.0	24492.6	0.11			4801.6	18244.0	1447.0
2020	28500.0	26511.3	910.0	27421.3	0.13			5671.7	21636.1	113.5
2021	35891.2	26056.2	1020.0	27076.2	0.1			4754.2	22041.0	281.0
2022	36400.0									
Total	207291.2	155215.3	6934.6	162149.9		0.0	0.0	28368.9	130149.0	3632.0

Dezavantajele stării actuale:

1. Existența unui număr de prevederi depășite în actualul cadru legislativ privind activitatea meteorologică și hidrologică.
2. Incertitudine în aplicarea legislației actuale.
3. Imposibilitatea suplinirii Fondului Național de Date Hidrometeorologice cu date meteorologice și hidrologice veridice colectate de către persoanele fizice și juridice în cadrul stațiilor/posturilor meteorologice suplimentare.
4. Imposibilitatea cunoașterii de către publicul interesat și utilizatorii datelor meteorologice și hidrologice a listei producătorilor de date meteorologice și hidrologice fiabile și veridice.

Riscurile stării actuale:

1. Riscul răspândirii în spațiul public de către persoanele ce desfășoară activități meteorologice a datelor meteorologice și hidrologice neveridice, nefiababile și eronate;
2. Riscul afectării stațiilor și posturilor meteorologice și hidrologice prin desfășurarea activităților de către persoane terțe în nemijlocita apropiere a stației sau postului meteorologic și hidrologic din motiv că nu s-a asigurat respectarea cerințelor privind zonele de protecție.
3. Riscul suportării unor costuri nerezonabile de către stat pentru amplasarea stațiilor și posturilor meteorologice în zone în care deja sunt amplasate stații/posturi meteorologice și hidrologice suplimentare și în cadrul cărora se produc date meteorologice și hidrologice veridice;
4. Riscul nesatisfacerii necesităților utilizatorilor de date și infomații agrometeorologice, meteorologice, climatologice, hidrologice, etc.;
5. Riscul ca, din cauza nivelului foarte scăzut de salarizare a personalului, SHS să nu fie capabil să dispună de personalul competent necesar pentru a opera, menține și dezvolta rețelele și serviciile de observare la nivelul așteptat;
6. Riscul înregistrării continue a pierderilor de ordin economic și social provocate de fenomenele meteorologice și hidrologice periculoase;
7. Riscul unor previziuni și avertismente ineficiente, ca urmare a unui sistem de evaluare imperfect.

Urmare analizei efectuate, dintre *efectele negative ale stării actuale* putem evidenția:

- imposibilitatea prevenirii și minimizării impactului negativ asupra sectorului economic, social și inclusiv asupra sănătății umane generat de schimbările climatice;
- nesatisfacerea solicitărilor și intereselor beneficiarilor interesați;
- relații de cooperare în domeniul activității meteorologice și hidrologice la nivel internațional slab dezvoltate;
- calitatea nesatisfăcătoare a serviciilor meteorologice și hidrologice;
- cadrul normativ în domeniul activității meteorologice și hidrologice nu este în conformitate cu cerințele și standardele internaționale privind structura actelor juridice și precizia normelor juridice respective;
- impedimente în implementarea eficientă a activităților meteorologice și hidrologice în condițiile RM;
- capacitate instituțională în domeniul activității meteorologice și hidrologice slab dezvoltată;
- prevederi legislative cu caracter desuet.

Efecte pozitive - Nu există efecte pozitive prin continuarea stării actuale.

2.1. Identificarea impacturilor pentru opțiunea recomandată

Opțiunea I (recomandată) – elaborarea Proiectului de *Lege cu privire la activitatea meteorologică și hidrologică* presupune următoarele beneficii:

- **Beneficii asupra mediului:**
- reducerea riscurilor și prevenirea pierderilor cauzate mediului de fenomenele meteorologice și

- hidrologice periculoase;
- eficientizarea sistemelor de management de mediu prin aplicarea datelor meteorologice și hidrologice;
- eficientizarea mecanismelor de prevenire și/sau minimizare a efectelor fenomenelor meteorologice și hidrologice periculoase;
- îmbunătățirea proceselor de evaluare de mediu având la bază informații meteorologice și hidrologice calitative.
- **Beneficii pentru factorii de decizie:**
- promovarea unei politici orientate spre atingerea obiectivului de adaptare eficientă la schimbările climatice;
- consolidarea respectării și îmbunătățirea sinergiilor cu alte acorduri multilaterale de mediu și standardele internaționale;
- respectarea recomandărilor Organizației Meteorologice Mondiale;
- asigurarea unei cooperări eficiente la nivel internațional în domeniul activității meteorologice și hidrologice.
- **Beneficii sociale:**

Măsurile stabilite în proiectul actului normativ vor contribui la:

- minimizarea impactului negativ al schimbărilor climatice asupra populației;
- eficientizarea activității agenților economici prin dispunerea de date veridice meteorologice și hidrologice;
- reducerea riscului de fenomene meteorologice și hidrologice periculoase și limitarea consecințelor acestora prin aplicarea măsurilor de prevenție și după caz de remediere a consecințelor survenite;
- sporirea angajării tinerilor specialiști în domeniul prestării serviciilor meteorologice și hidrologice;
- accesul publicului interesat la informația meteorologică și hidrologică, date meteorologice și hidrologice veridice în timp real;
- influența directă asupra investiției interne și de atragere a investițiilor străine, ca urmare, reținerea forței de muncă înalt calificate și beneficii pentru dezvoltarea locală și regională;
- integrarea nevoilor utilizatorilor în dezvoltarea serviciilor și facilitarea feedback-ului pentru îmbunătățirea acestora;
- îmbunătățirea producției agricole și reducerea pierderilor și riscurilor, reducerea costurilor și creșterea eficienței în utilizarea apei și a energiei, prin furnizarea de servicii meteorologice, hidrologice și conexe comunității agricole;
- facilitarea monitorizării de către autoritățile de resort a focarelor de boli pentru planificarea și asigurarea sănătății publice prin furnizarea de date, produse și servicii, cum ar fi prognozele zilnice ale temperaturii, umiditatea și calitatea aerului, precum și previziuni pe termen lung și avertismente de vreme severă;
- eficientizarea domeniului transportului la diferite niveluri:
- informațiile strategice, cum ar fi prognozele privind schimbările climatice, vor oferi planificatorilor sistemelor de transport informații valoroase despre cum să stabilească standarde pentru infrastructură și cum să se pregătească pentru fenomene meteorologice excepționale;
- informația operativă, care este utilizată zilnic, atunci când operatorii de transport și infrastructură folosesc informațiile meteorologice pentru a-și optimiza munca zilnică, inclusiv planificarea pe termen scurt a lucrărilor.

Importanța și beneficiile proiectului de Lege propus reiese inclusiv din rolul datelor observaționale colectate în procesul de desfășurare a activității meteorologice și hidrologice de către SHS și alte persoane fizice și juridice pe teritoriul Republicii Moldova:

- **Agricultura**
- Sectorul agricol are nevoie de date observaționale, cum ar fi precipitațiile, vântul, temperatura solului, umiditatea solului și evaporarea.
- Activitățile agricole de irigare, estimare a timpului de însămânțare și recoltare, predicția înghețului agricol, lupta împotriva dăunătorilor plantelor, etc.
- **Energie**
- Datele privind precipitațiile, deversările de apă și echivalentul în apă al zăpezii sunt necesare pentru planificarea și organizarea activității centralelor hidroelectrice. Aceste date sunt, de asemenea, necesare în timpul funcționării centralelor hidroelectrice pentru realizarea planului de producție a energiei.
- În mod similar, datele privind radiațiile solare pentru centralele solare și datele eoliene pentru centralele eoliene sunt necesare pentru a face investiții și pentru a le opera. În plus, sunt necesare date observaționale și evaluarea pericolelor pentru investițiile în centralele nucleare.
- Datele Radar și datele despre trăsnet sunt utilizate pentru gestionarea liniilor electrice și a liniilor de comunicații pentru a lua măsuri de precauție împotriva furtunilor de vânt și a trăsnetelor.
- **Transport**
- Condițiile climatologice cu valori medii și extreme trebuie luate în considerare pentru proiectarea și construcția aeroporturilor, porturilor, drumurilor și căilor ferate. Vântul, temperatura aerului, presiunea, vizibilitatea, zăpada, ploaia, ceața și înghețul pot afecta și întrerupe activitățile de transport.
- Planificarea și siguranța activităților de transport vor avea nevoie de date observaționale și produse conexe. De exemplu, presiunea aerului, vântul și vizibilitatea sunt parametrii cei mai critici pentru aviație. Înghețul, zăpada abundentă, ceața și furtunile de vânt sunt fenomene periculoase pentru funcționarea și siguranța pe drumuri.
- **Managementul apelor**
- Autoritățile de gestionare a apei au nevoie de date cu privire la precipitații, deversările de apă, echivalentul în apă al zăpezii și evaporare.
- Planificând și implementând activități legate de irigații, apa potabilă, apă uzată și hidrocentrale, acestea utilizează date observaționale furnizate de rețeaua de observare hidrometeorologică.
- **Managementul dezastrelor**
- Datele observaționale și produsele generate prin utilizarea datelor observaționale sunt necesare pentru fazele de atenuare, pregătire, răspuns și recuperare ale procesului de gestionare a dezastrelor. Prognozele și avertizările timpurii sunt servicii comune și bine cunoscute, furnizate de agențiile meteorologice și hidrologice naționale pentru a sprijini activitățile de gestionare a dezastrelor.
- În afară de previziuni și avertizări timpurii, datele observaționale sunt datele esențiale pentru înțelegerea riscului de pericol, realizarea evaluării riscurilor și desfășurarea activităților de reducere a riscurilor.
- Datele observaționale trebuie, de asemenea, utilizate pentru consolidarea rezilienței publice, a infrastructurii, a clădirilor și a instalațiilor esențiale împotriva pericolelor. De exemplu, datele privind vântul și precipitațiile trebuie luate în considerare pentru proiectarea și construcția clădirilor, a liniilor electrice și de comunicații pentru a reduce riscul de furtuni și inundații.
- **Investiții în infrastructură**

- Statisticile pe termen lung ale datelor observaționale trebuie utilizate pentru planificarea și implementarea investițiilor în infrastructură.
- Investițiile în transport, instalațiile industriale, conductele subterane și supraterane și sistemul de canalizare sunt exemple de astfel de investiții care necesită analiza datelor observaționale pe termen lung și evaluarea pericolelor.
- **Planificare urbană**
- Planificarea urbană trebuie să ia în considerare cerințele existente și viitoare ale societății, dezvoltarea sectoarelor socio-economice și protecția mediului. Planurile bazate pe structura spațială, socială, demografică și economică a orașului vor avea nevoie de date observaționale.
- Datele observaționale, în special legate de vânt, precipitații, evacuarea apei, radiațiile solare și temperatura aerului trebuie utilizate pentru activități precum proiectarea și construcția clădirilor, drumurile de acces și infrastructura, înființarea zonelor industriale și protecția mediului.
- **Asigurare**
- Sectorul asigurărilor are foarte mare nevoie de date observaționale pentru a face o evaluare precisă a riscurilor pentru asigurare.
- Datele observaționale vor fi necesare și pentru a dovedi apariția riscului de acoperire a pierderilor. Datele statistice pe termen lung și datele observaționale la momentul apariției riscului vor fi utilizate de sectorul asigurărilor. De exemplu, inundațiile din zonele agricole și de trai, survenirea unui accident de circulație din cauza condițiilor meteorologice, smulgerea acoperișurilor de vânt, incendiile din cauza trăsnetului pot face obiectul unei asigurări și vor avea nevoie de datele observaționale atât pentru evaluarea riscului pentru asigurare, cât și pentru a dovedi survenirea evenimentului pentru acoperirea pierderii.

Costuri administrative

Implementarea proiectului de lege nu presupune alocări financiare din contul mijloacelor bugetare sau alte careva investiții financiare.

Costurile de formare/instruire a funcționarilor

Tabelul nr. 8: Costurile de formare/instruire a funcționarilor

Descriere	Argumente privind costurile necesare
Costuri de formare/instruire a funcționarilor	
Asigurarea unor cursuri speciale de instruire pentru meteorologi cu privire la date și produse radar, satelit, tehnici și metode noi de prognozare, prognoze bazate pe impact și probabilistice.	De menționat că instruirile ar putea avea loc în cadrul seminarelor, vizitelor de studiu organizate și finanțate de donatorii externi prin instrumente europene destinate Țărilor Parteneriatului Estic (ex. Proiectele regionale EU4Environment, EU4Climate, NAP, ș.a.). O altă modalitate ar fi auto-instruirea prin studierea materialelor și a rapoartelor la acest subiect. Costuri în limitele bugetului de stat, asistență externă.

Consolidarea capacităților Serviciului în vederea prestării de servicii meteorologice și hidrologice mai bune, trebuie privită ca o investiție în dezvoltarea națională și regională. Beneficiile diversificării și îmbunătățirii serviciilor meteorologice și hidrologice, precum și a consolidării capacității Serviciului sunt incontestabile. OMM constată pe baza mai multor studii de cercetare, că **investiția de 1 USD pentru îmbunătățirea capacităților de prognoză și avertizare timpurie va oferi beneficii de cel puțin 7 USD** doar prin contribuția la prevenirea pierderii de vieți omenești și de bunuri cauzate de vreme, climă și apă și alte calamități aferente.

Costuri pentru agenții economici

Proiectul de Lege privind activitatea meteorologică și hidrologică nu are un impact negativ asupra agenților economici. Proiectul de Lege prevede instituirea unui mecanism de înregistrare a întreprinzătorilor individuali și a persoanelor juridice ce produc date meteorologice și hidrologice în Registrul producătorilor de date meteorologice și hidrologice în baza notificării din partea acestora. Înregistrarea se realizează gratuit și nu implică costuri pentru agenții economici, totuși presupune o anumită perioadă de timp. Astfel, înregistrarea în Registrul producătorilor de date și informații meteorologice și hidrologice și atribuirea numărului de înregistrare se va efectua de către Serviciu în termen de 15 zile lucrătoare de la data recepționării notificării depusă de solicitant.

În continuare vom analiza potențialele costuri necesare a fi suportate de către agenții economici reieșind din obligațiile acestora prevăzute în Proiectul Legii propus. Astfel, conform acestuia, agentul economic care va desfășura o activitate meteorologică/hidrologică va avea următoarele obligații:

1) Să se asigure că mijloacele de măsurare, aparatele și instrumentele de măsurare, aplicate pentru efectuarea observațiilor meteorologice și hidrologice sunt funcționale, corespund tipului de observație efectuat și după caz, sunt supuse evaluării metrologice în cazul în care prevederile Legii metrologiei nr. 19/2016 necesită acest fapt. Agentul economic este liber să aleagă modelul, capacitatea, particularitățile tehnice ale aparatelor de măsurare după libera sa convingere, doar să se asigure că aceste aparate de măsurare corespund tipului de observații meteorologice/hidrologice pe care acesta și-l propune.

2) Să asigure respectarea prevederilor *Instrucțiunilor metodologice privind efectuarea de observații și măsurători meteorologice și hidrologice aprobate prin ordinul ministrului mediului*, care de fapt stabilesc modul de funcționare a posturilor și stațiilor meteorologice, hidrologice și hidrometrice din cadrul Sistemului de monitoring meteorologic și hidrologic și modul de colectare, prelucrare, analiză, stocare și furnizare a datelor meteorologice și hidrologice. Acestea reprezintă în sine un set de metodici procedurale privind efectuarea observațiilor și măsurătorilor meteorologice/hidrologice, elaborate în conformitate cu standardele internaționale și recomandările OMM, care necesită a fi respectate în procesul de desfășurare a observațiilor meteorologice/hidrologice și care garantează fiabilitatea și veridicitatea datelor meteorologice/hidrologice. Această obligație a agentului economic **nu presupune careva costuri**, însă presupune respectarea unor anumite tehnici de măsurare, reguli de amplasare a aparatelor de măsurare, metodici de observații, etc.

3) Să asigure respectarea prevederilor legale privind zona de protecție a stației/postului meteorologic/hidrologic, în procesul de efectuare a observațiilor meteorologice/hidrologice. Dealtfel, dacă în imediata apropiere a stației/postului sunt ridicate clădiri, sau sunt efectuate careva lucrări de construcții, sau de împădurire, etc., atunci există riscul ca datele colectate de către producător să fie periclitate și să nu reflecte realitatea. Astfel, încă la etapa incipientă, de lansare a stației meteorologice/hidrologice, agentul economic, reieșind din parametrii/distanța zonelor de protecție prevăzută de lege (care variază în dependență de tipul de observații meteorologice/hidrologice efectuate, de exemplu pentru observații hidrologice distanța zonei de protecție este diferită decât cea pentru observații agrometeorologice), va lua o decizie cu privire la amplasarea cea mai optimă a stației meteorologice/hidrologice. Cu alte cuvinte, la selectarea amplasamentului pentru lansarea stației meteorologice/hidrologice, agentul economic se va asigura că în perimetrul stației lansate nu există careva factori care să afecteze veridicitatea datelor colectate. În cazul stațiilor meteorologice/hidrologice private, **agentul economic nu este obligat să marcheze sau să delimiteze zonele de protecție sau să suporte careva costuri financiare**. Respectarea zonelor de protecție este o măsură preventivă luată de agentul economic la o etapă incipientă, care are drept scop prevenirea periclității datelor colectate de către acesta, ceea ce va fi doar în beneficiul agentului economic și societății, publicului căruia i se va furniza informația meteorologică/hidrologică.

4) Să transmită datele meteorologice/hidrologice brute către SHS cu titlu gratuit. Dat fiind faptul că în perioada ultimilor 15 ani, în Republica Moldova a fost demarată o amplă acțiune de dotare a stațiilor meteorologice cu aparatură automată, persoana fizică sau juridică care va intenționa să lanseze o stație meteorologică/hidrologică automată, nu va suporta careva costuri adiționale pentru transmiterea datelor meteorologice/hidrologice către SHS, deoarece, stațiile automatizate dețin un sistem de colectarea și stocare a datelor meteorologice/hidrologice pe un server online. Transmiterea datelor către SHS va fi posibilă prin asigurarea accesului (online) al SHS la sursa sa de stocare a informației meteorologice/hidrologice.

2.2. Identificarea impacturilor pentru opțiunea alternativă

Nu au fost analizate opțiuni alternative.

3. Descrierea riscurilor pentru opțiunile analizate

Ținând cont de faptul că Moldova este încă una dintre cele mai sărace țări din Europa, iar meteorologia este o ramură costisitoare, este necesar ca donatorii și partenerii de dezvoltare să sprijine modernizarea tehnologiei și a proceselor de producere a serviciilor. Cu toate acestea, este esențial ca finanțarea națională să fie majorată. Pentru a susține dezvoltarea Serviciului sunt necesare investiții din țară și de peste hotare.

În lipsa finanțării, având în vedere costurile economice și umane semnificative, există riscul neimplementării politicilor în domeniile meteorologic și hidrologic, iar proiectele finanțate de partenerii externi, să nu fie suficiente în lipsa cofinanțării din partea statului (de exemplu, îmbunătățirea rețelei de observații meteorologice și hidrologice naționale).

4. Costurile aferente implementării proiectului

Proiectul de Lege privind activitatea meteorologică și hidrologică nu implică costuri de conformare pentru întreprinderi sau care ar putea distorsiona concurența asupra întreprinderilor mici și mijlocii.

Proiectul de lege prevede instituirea unui mecanism de evidență a producătorilor de date meteorologice și hidrologice și de prevenire a răspândirii în spațiul public a datelor meteorologice și hidrologice eronate colectate de către persoanele fizice și juridice în procesul de desfășurare a activităților meteorologice și hidrologice în cadrul stațiilor și posturilor suplimentare. Persoanele fizice și juridice care intenționează să desfășoare activități meteorologice și hidrologice, sau anumite lucrări și/sau servicii care constituie producerea de date și informații meteorologice și hidrologice, vor depune o notificare către Serviciu în vederea înregistrării în Registrul producătorilor de date meteorologice și hidrologice. Producătorii înregistrați vor avea dreptul să răspândească în spațiul public date meteorologice și hidrologice. Dat fiind faptul că înregistrarea nu va presupune încasarea taxelor, producătorii de date meteorologice și hidrologice nu vor suporta costuri adiționale. Aceștia vor avea obligativitatea de a respecta cerințele legale cu privire la amplasarea stației /postului meteorologic și hidrologic, zonele de protecție, instrumentele de măsurare și desfășurare a observațiilor meteorologice, metodicile de colectarea, prelucrare, analiza și transmiterea datelor meteorologice și hidrologice în conformitate cu standardele OMM.

Concluzie

5. Argumente privind selectarea unei opțiuni, în baza atingerii obiectivelor, beneficiilor și costurilor, precum și a asigurării celui mai mic impact negativ asupra celor afectați

- ⇒ Urmare a realizării AI, se propune selectarea opțiunii I, care se concentrează pe ajustarea cadrului legislativ național în domeniul activității meteorologice și hidrologice prin aprobarea proiectului de Lege cu privire la activitatea meteorologică și hidrologică.
- ⇒ Diversificarea serviciilor meteorologice și hidrologice prestate de către Serviciu, în special a

celor personalizate, va avea drept efect satisfacerea necesităților utilizatorilor de date și informații meteorologice și hidrologice.

- ⇒ Respectarea recomandărilor OMM privind conținutul necesar de a fi reglementat în proiectul de lege propus va asigura evitarea situațiilor în care unele aspecte specifice domeniului vizat sunt în afara reglementărilor legale (de exemplu: protecția rețelei naționale de observații, drepturile și obligațiile producătorilor și utilizatorilor datelor și informațiilor meteorologice și hidrologice, determinarea zonelor de protecție a rețelei de stații/posturi hidrometeorologice, competența autorităților publice în domeniul meteorologic și hidrologic, etc.).
- ⇒ Prin determinarea atribuțiilor autorităților publice centrale și locale în domeniul activității meteorologice se va asigura prevenirea și minimizarea impactului semnificativ al calamităților naturale și fenomenelor meteorologice periculoase asupra securității statului, vieții populației, bunurilor materiale, etc., acestea conlucrând între ele în mod eficient;
- ⇒ Instituirea zonelor de protecție va permite reglementarea cerințelor de protecție a stațiilor și posturilor meteorologice și hidrologice și prevenirea periclitării datelor meteorologice și hidrologice prin activitatea terțelor persoane.
- ⇒ Identificarea persoanelor fizice și juridice care produc date meteorologice fiabile și veridice în cadrul stațiilor și posturilor meteorologice și hidrologice suplimentare va permite utilizarea acestor date în interesul public și va soluționa problema existenței golurilor cu privire la amplasarea stațiilor /posturilor meteorologice și hidrologice în cadrul rețelei naționale de observații. Acest fapt va avea drept efect economisirea costurilor necesar pentru extinderea rețelei naționale de observații meteorologice și hidrologice reflectat la pct. 4. 1.- efectele negative ale situației actuale.
- ⇒ Evidența producătorilor de date meteorologice și hidrologice și supravegherea respectării cerințelor legale în domeniul desfășurării activității meteorologice și hidrologice va avea drept efect prevenirea răspândirii în spațiul public al datelor meteorologice și hidrologice colectate eronat de către aceștia.
- ⇒ Consolidarea capacităților logistice instituționale va asigura procesele de planificare și proiectare a rețelelor de monitoring meteorologic și hidrologic, lansarea procesului de construcții și reconstrucții a sediilor existente ale rețelelor; dotarea cu echipamente și mijloace speciale a Serviciului, mentenanța și reparația echipamentelor etc., potrivit bunelor practici din domeniul vizat, aplicat și promovat cu succes în activitatea Serviciilor publice.

Proiectul de lege cu privire la activitatea meteorologică și hidrologică nu prevede careva costuri pentru persoanele fizice și juridice ce desfășoară activități meteorologice și hidrologice. Înregistrarea acestora în Registrul producătorilor de date meteorologice și hidrologice va fi gratis.

Luând în considerație că Guvernul RM, prin angajamentele asumate, stabilește ca prioritate națională, în politicile proprii de bugetare, procesul de integrare continuă a schimbărilor climatice în 6 sectoare prioritare (agricultură, resurse de apă, sănătate, silvicultură, energie și transporturi), Proiectul de Lege cu privire la activitatea meteorologică și hidrologică va contribui la eficientizarea procesului de evaluare a datelor meteorologice, hidrologice și climatice, calitatea produselor și serviciilor, în special statisticile climatice pe termen lung, în calitate de criterii decisive, ceea ce la rândul său va servi drept barometru pentru toate planificările sectoriale, sporind aspectele sociale și rezistența împotriva dezastrelor și dezvoltarea durabilă a țării.

V. IMPLEMENTAREA ȘI MONITORIZAREA

1. Descrierea procesului de implementare a opțiunii recomandate, cadrul juridic care necesită a fi modificat / elaborat și aprobat, ce schimbări instituționale sunt necesare

Ministerul Mediului prin intermediul SHS va asigura implementarea proiectului Legii. În scopul

implementării prezentului proiect de act normativ, de către Ministerul Mediului urmează a fi analizate și efectuate, după caz, modificări ce se referă la următoarele acte normative:

- HG nr.935/1999 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la utilizarea informației hidrometeorologice în activitatea economică a agenților economici;
- HG nr.330/2006 pentru aprobarea Nomenclatoarelor serviciilor prestate gratuit și contra plată de către SHS și a modului de utilizare a mijloacelor speciale ale SHS.

Totodată urmează a fi elaborate următoarele acte normative:

- HG cu privire la organizarea și funcționarea Serviciului Meteorologic și Hidrologic Național (regulamentul privind organizarea și funcționarea, structura și efectivul - limită).
- Conceptul sistemului informațional destinat ținerii Registrului producătorilor de date și informații meteorologice și hidrologice și Regulamentul Registrului producătorilor de date și informații meteorologice și hidrologice;
- Instrucțiunile metodologice privind efectuarea de observații și măsurători meteorologice și hidrologice;

Pentru implementarea acestui proiect de act normativ nu este necesară înființarea sau desființarea unor instituții.

2. Indicați clar indicatorii de performanță în baza cărora se va efectua monitorizarea

Monitorizarea va fi efectuată în baza următorilor indicatori de performanță:

- Personal calificat angajat în cadrul Serviciului;
- Documente de politici și planificare elaborate la nivel național în baza datelor meteorologice și hidrologice furnizate de către Serviciu și alți producători înregistrați în Registrul producătorilor de date meteorologice și hidrologice;
- Utilizatori ai serviciilor meteorologice și hidrologice satisfăcuți de volumul și de tipurile de servicii prestate;
- Producători noi de date și informații meteorologice și hidrologice;
- Servicii meteorologice și hidrologice noi prestate pe teritoriul RM.

3. Estimarea impactului aplicării proiectului Legii

Impacturile vor fi resimțite în perioada imediat următoare de la intrarea în vigoare a proiectului de lege privind activitatea meteorologică și hidrologică. Evaluarea performanței proiectului actului normativ este relevantă a fi efectuată la expirarea unei perioade orientative de 3 ani de la data intrării în vigoare, pentru a putea monitoriza indicii de performanță identificați la pct. 5 lit. b).

O mare parte a indicilor vor putea fi evaluați cu suportul SHS, care va asigura executarea atribuțiilor în domeniul activității meteorologice și hidrologice.

VI. CONSULTAREA

1. Principalele părți (grupuri) interesate în intervenția propusă

Principalele părți interesate în intervenția dată, sunt:

Sectorul privat și asociativ:

- Agenții economici;
- ONG-urile de mediu;
- Cetățenii.

Sectorul public:

- Ministerul Mediului;
- Ministerul Economiei;

- Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale;
- Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare;
- Ministerul Finanțelor;
- SHS;
- Agenția de Mediu;
- Biroul Național de Statistică;
- Ministerul Educației și Cercetării;
- Institutul de Ecologie și Geografie;
- Serviciul Special pentru Influențe Active asupra Proceselor Hidrometeorologice;
- Autoritățile administrației publice locale.

2. Metodele prin care s-a asigurat consultarea adecvată a părților

Potrivit Legii nr. 100/2017 cu privire la actele normative, proiectul de lege urmează a fi consultat și avizat cu instituțiile statului, dar și cu participarea în format larg a societății civile în domeniu.

Astfel, în procesul de elaborare a proiectului de act normativ sunt respectate reglementările procedurale aplicabile pentru asigurarea transparenței decizionale, prevăzute de *Legea nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional*, *Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative și Hotărârea Guvernului nr. 610/2018 pentru aprobarea Regulamentului Guvernului*.

Astfel, anunțul de inițiere a consultărilor publice a Analizei Impactului de Reglementare (AIR) asupra proiectului de lege cu privire la activitatea meteorologică și hidrologică a fost plasat pe portalul particip.gov.md la data de 03.06.2022.

Analiza Impactului de Reglementare (AIR) asupra proiectului de lege poate fi vizualizată la următorul link: <https://particip.gov.md/ro/document/stages/anunt-privind-initierea-consultarilor-publice-a-analizei-impactului-de-reglementare-air-asupra-proiectului-de-lege-privind-activitatea-meteorologica-si-hidrologica/9260>

Termenul limită indicat pentru recepționarea sugestiilor și recomandărilor pe marginea AIR la proiectul de lege cu privire la activitatea meteorologică și hidrologică a fost 17.06.2022

La data 03.06.2022 pe pagina web a Ministerului Mediului (<https://mediu.gov.md/ro/content/anun%C8%9B-cu-privire-la-ini%C8%9Bierea-elabor%C4%83rii-proiectului-de-lege-privind-activitatea>) la capitolul *Transparență decizională/Anunțuri de inițiere a elaborării deciziilor* a fost publicat anunțul privind inițierea elaborării proiectului de Lege cu privire la activitatea meteorologică și hidrologică.

La data de 16.06.2022 AIR-ul a fost diseminat Grupului de lucru pentru elaborarea proiectului de lege cu privire la activitatea meteorologică și hidrologică. De asemenea, a fost prezentat și diseminat primul draft al proiectului Legii cu privire la activitatea meteorologică și hidrologică.

Urmare a consultării au fost recepționate avizele pe marginea AIR-ului de la următoarele instituții/organizații:

- 1) *Asociația Obștească EcoContact;*
- 2) *Inspectoratul General pentru Situații de Urgență al MAI;*
- 3) *Institutul de Standardizare din Moldova (ISM);*
- 4) *Agenția Națională de Reglementare a Activităților Nucleare și Radiologice (ANRANR);*
- 5) *AO "EcoTiras";*
- 6) *Agenția „APELE MOLDOVEI”;*
- 7) *Serviciul Special pentru Influențe Active asupra Proceselor Hidrometeorologice.*

3. Poziția exponenților din grupuri de interese identificate

Principalele părți interesate în reglementarea propusă sunt beneficiarii serviciilor meteorologice:

agențiile publice, agențiile private, mediul academic, ONG-urile, mass-media, persoanele fizice și organizațiile internaționale care solicită date climatologice, hidrologice, meteorologice, produse și servicii de la SHS.

În urma desfășurării consultărilor publice, au fost înaintate propuneri cu referire la standardizare și anume în capitolul IV, pct.1, Tabelul nr. 7, indicativul standardul "IEC/ISO 17025" de substituit cu "SM EN ISO/IEC 17025:2018", de către ISM. Asociația obștească EcoContact a înaintat propunerea de ajustare a denumirii autorităților incluse în lista părților interesate în intervenția propusă. ANRANR a înaintat propunerea de a completa proiectul legii cu prevederi privind schema de avertizare operativă a autorităților relevante în cazul unor situații reale sau posibile a cazurilor de poluare a mediului produse ca urmare a diferiți factori complecși meteorologici și tehnogeni.

Serviciul Special pentru Influențe Active asupra Proceselor Hidrometeorologice a propus includerea aspectelor ce țin de activitățile de modificare a vremii în Proiectul de Lege propus.

Anexă

**Tabel
pentru identificarea impacturilor**

Categoriile de impact	Punctaj atribuit		
	Opțiunea propusă	Opțiunea alterativă	Opțiunea alterativă 2
Economic			
costurile desfășurării afacerilor	0	0	
povara administrativă	0	0	
fluxurile comerciale și investiționale	0	0	
competitivitatea afacerilor	0	0	
activitatea diferitor categorii de întreprinderi mici și mijlocii	0	0	
concurența pe piață	0	0	
activitatea de inovare și cercetare	1	0	
veniturile și cheltuielile publice	1	-1	
cadrul instituțional al autorităților publice	1	-1	
alegerea, calitatea și prețurile pentru consumatori	1	-1	
bunăstarea gospodăriilor casnice și a cetățenilor	1	-1	
situația social-economică în anumite regiuni	1	-1	
situația macroeconomică	0	0	
alte aspecte economice	1	0	
Social			
gradul de ocupare a forței de muncă	1	0	
nivelul de salarizare	1	0	
condițiile și organizarea muncii	1	0	
sănătatea și securitatea muncii	1	0	
formarea profesională	0	0	
inegalitatea și distribuția veniturilor	0	0	
nivelul veniturilor populației și nivelul sărăciei	0	0	
accesul la bunuri și servicii, în special pentru persoanele social-vulnerabile	1	0	

diversitatea culturală și lingvistică	0	0	
partidele politice și organizațiile civice	0	0	
sănătatea publică, inclusiv mortalitatea și morbiditatea	1	-1	
modul sănătos de viață al populației	1	0	
nivelul criminalității și securității publice	0	0	
accesul și calitatea serviciilor de protecție socială	0	0	
accesul și calitatea serviciilor educaționale	0	0	
accesul și calitatea serviciilor medicale	0	0	
accesul și calitatea serviciilor publice administrative	1	-1	
nivelul și calitatea educației populației	0	0	
conservarea patrimoniului cultural	1	0	
accesul populației la resurse culturale și participarea în manifestații culturale	0	0	
accesul și participarea populației în activități sportive	0	0	
discriminarea și alte aspecte sociale	0	0	
De mediu			
clima, inclusiv emisiile gazelor cu efect de seră ce afectează stratul de ozon	1	0	
calitatea aerului	0	0	
calitatea și cantitatea apei și resurselor acvatice, inclusiv a apei potabile	0	0	
biodiversitatea, flora, fauna	0	0	
peisajele naturale	1	0	
starea și resursele solului	0	0	
producerea și reciclarea deșeurilor	0	0	
utilizarea eficientă a resurselor regenerabile și neregenerabile	0	0	
consumul și producția durabilă	0	0	
intensitatea energetică, eficiența și performanța energetică	0	0	
bunăstarea animalelor	1	0	
riscuri majore pentru mediu (incendii, explozii, accidente etc.)	2	0	
utilizarea terenurilor	2	1	
alte aspecte de mediu	1	0	
<i>Tabelul se completează cu note de la -3 la +3, în drept cu fiecare categorie de impact, pentru fiecare opțiune analizată, unde variația între -3 și -1 reprezintă impacturi negative (costuri), iar variația între 1 și 3 – impacturi pozitive (beneficii) pentru categoriile de impact analizate. Nota 0 reprezintă lipsa impacturilor. Valoarea acordată corespunde cu intensitatea impactului (1 – minor, 2 – mediu, 3 – major) față de situația din opțiunea „a nu face nimic”, în comparație cu situația din alte opțiuni și alte categorii de impact. Impacturile identificate prin acest tabel se descriu pe larg, cu argumentarea punctajului acordat, inclusiv prin date cuantificate, în compartimentul 4 din Formular, lit. b¹) și, după caz, b²), privind analiza impacturilor opțiunilor.</i>			